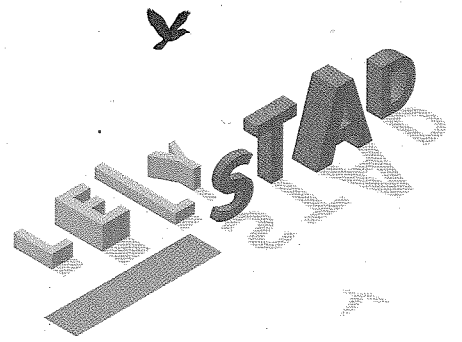


RAADSBIJEENKOMST LELYSTAD SESSIE 6

<p>Datum: 17 mei 2011. Deelsessie: 20.15 – 21.15 uur Commissiekamer. Doel: Oordeelvorming.</p> <p>Onderwerp: (1) Nota Schuldhulpverlening en (2) Aanpassing Armoedebeleid.</p>	
<p>Toelichting: <i>Nota Schuldhulpverlening</i> Al 20 jaar lang laat de gemeente Lelystad schuldhulpverlening uitvoeren via de MDF en het IDO. Een toenemende vraag naar schuldhulpverlening en de komst van de nieuwe wet schuldhulpverlening vragen om een heroverweging van het bestaande beleid, met name ten aanzien van de dienstverlening en de bekostiging. Het college heeft daartoe de nota "Schuldhulpverlening, perspectief bieden aan mensen met schulden" opgesteld. Deze nota beoogt met minder financiële middelen toch schuldhulpverlening te kunnen blijven aanbieden.</p> <p><i>Aanpassing Armoedebeleid</i> In de afgelopen 5 jaar is stevig ingezet op het voorkomen en bestrijden van armoede. Het armoedebeleid is succesvol gebleken door het niet-gebruik van voorzieningen tegen te gaan en door het opzetten van preventief beleid om (overerving van) armoede te voorkomen. Waar in voorgaande jaren sprake was van onderuitputting van de beschikbare middelen was in 2010 sprake van een overschrijding van €522.000,--. Aanpassingen in het armoedebeleid zijn dan ook nodig om financiële tekorten in 2011 te voorkomen. Daartoe heeft het college een aantal maatregelen doorgevoerd die samen €468.000,-- zullen opleveren.</p> <p>Tijdens deze beeldvormende bespreking licht het college de beleidsaanpassingen toe.</p>	
<p>Behandeling: De sessie is gericht op het overbrengen van informatie naar de raadsleden en andere belangstellenden. Zowel raadsleden als belangstellenden kunnen vragen stellen en mee discussiëren.</p>	
<p>Genodigden: Raadsleden, het college en overige belangstellenden.</p>	
<p>Programma:</p> <ul style="list-style-type: none">• Inleiding door de voorzitter.• Toelichting door het college.• Gelegenheid tot het stellen van vragen en discussie.• Afsluiting door de voorzitter.	
<p>Achterliggende stukken: Collegebesluit Nota schuldhulpverlening. Collegebesluit Voorstel budgettaire aanpassing armoedebeleid.</p>	
<p>College : wethouder Willem de Jager Voorzitter : raadslid Chris van Veluwen. Griffier : Henk Riepma.</p>	
<p>Contactadres: griffie@lelystad.nl 0320 – 278 353.</p>	



Aan de gemeenteraad
Postbus 91,
8200 AB Lelystad

uw brief van

uw kenmerk



ons kenmerk

datum

U11-35691

20 APR. 2011

behandeld door
M.M.A. Huisman

doorkiesnummer
0320-278403

bijlagen

dossiernummer

onderwerp

nota schuldhulpverlening

Geachte leden van de raad,

Het aantal mensen met financiële problemen is de afgelopen jaren enorm toegenomen. Het aantal schuldhulpverleningstrajecten is sinds 2008 gestegen met ruim 50 %. In de afgelopen jaren zijn hiervoor door rijk en gemeente extra middelen beschikbaar gesteld, echter deze lopen af per 1 januari 2012. Toch neemt het aantal hulpvragers niet af en lopen de ingezette trajecten nog door. Een andere reden om het schuldhulpverleningsbeleid in Lelystad onder de loep te nemen is de nieuwe wet schuldhulpverlening die onlangs is aangenomen en per 1 juli 2011 ingaat. Voldoet Lelystad aan deze wet en hoe kunnen we de schaarse middelen zo inzetten dat we binnen de grenzen van de nieuwe wet schuldhulpverlening blijven aanbieden aan iedereen die dit nodig heeft. In de bijgaande beleidsnota "Schuldhulpverlening in Lelystad, perspectief bieden aan mensen met schulden" wordt de huidige situatie beschreven en worden mogelijkheden voor continuering van schuldhulpverlening voor de toekomst voorgesteld.

Om u hierover nader te informeren biedt het college u de nota "Schuldhulpverlening in Lelystad, Perspectief bieden voor mensen met schulden" aan. Wij verzoeken u deze nota te betrekken bij de besluitvorming over de Kadernota 2011.

Hoogachtend,

het college van de gemeente Lelystad,

de secretaris

D.G.C. van der Spek

de burgemeester,

M. Horselenberg

Gemeente Lelystad
Postbus 91
8200 AB Lelystad
T 0320 27 89 11
F 0320 27 82 45
www.lelystad.nl
gemeente@lelystad.nl

Onderwerp	nota schuldhulpverlening 2011 - 2014		
Portefeuillehouder	De Jager	Openbaar	
Portefeuille	Onderwijs, Sport, Werk en Inkomen		
Programma Jaar	2011		
Programma	2.1 Iedereen doet mee		
Programma Onderdeel	2.1.2 Bieden van zorg		
Aan	College	Bijlagen	<input type="checkbox"/> Openbare bekendmaking vereist <input type="checkbox"/> Anders, nl.:
Registratie	 B11-13355		
Steller	M.M.A. Huisman	Datum	4 april 2011
Doorkiesnummer	0320-278403	Ingekomen brief d.d.	
Afdeling	BLD	Afkomstig van	

Parafen			
Afdelingshoofd	Medeparaaf Naam: Afd.:	Medeparaaf Naam: Afd.:	Gemeentesecretaris/ Algemeen directeur
Besproken in directie		<input checked="" type="checkbox"/> nee	<input type="checkbox"/> ja, zie bijgevoegde opmerking
AKKOORD		Besluit via A-procedure	
Horselenberg		Conform	Gewijzigd
De Jager		Datum besluit:	
Jacobs		Besluit via B-procedure	
Luchtenveld		Conform	Gewijzigd
Fackeldey		Datum besluit: 12 april 2011	
Jansen		Agendnummer: V-1	

Voorgesteld besluit:

1. Kennis te nemen van de beleidsnota "Schuldhulpverlening in Lelystad, Perspectief bieden aan mensen met schulden" en daarbij de volgende hoofdlijnen van beleid vast te stellen:
 - o Schuldhulpverlening wordt uitgevoerd door de Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland en het Interkerkelijk Diaconaal Overleg.
 - o Schuldhulpverlening voldoet per 1 juli 2011 aan de richtlijnen van de nieuwe wet schuldhulpverlening
 - o Schuldhulpverlening blijft voor iedereen beschikbaar
 - o Schuldhulpverlening richt zich primair op het curatief proces
2. De financiële implicaties te betrekken bij de kademota 2011, zijnde:
 - Een bijdrage te voteren van € 250.000 uit het werkdeel van de afdeling Werk Inkomen en Zorg ten behoeve van Wwb cliënten in combinatie met re-integratietrajecten.
 - Een bedrag ad. € 200.180 beschikbaar te stellen uit de Algemene middelen.
3. Het Participatieplatform Wwb/WSW te informeren over voorliggende nota.
4. De raad over voorliggende beslispunten te informeren en deze betrekken bij de discussie over de Kademota 2011.

Aanleiding en context:

Het aantal mensen met financiële problemen is de afgelopen jaren enorm toegenomen. Het aantal schuldhulpverleningstrajecten is sinds 2008 gestegen met ruim 50 %. In de afgelopen jaren zijn hiervoor door rijk en gemeente extra middelen beschikbaar gesteld, echter deze lopen af per 1 januari 2012. Toch neemt het aantal hulpvragers niet af en lopen de ingezette trajecten nog door. Een andere reden om het schuldhulpverleningsbeleid in Lelystad onder de loep te nemen is de nieuwe wet schuldhulpverlening die onlangs is aangenomen en per 1 juli 2011 ingaat. Voldoet Lelystad aan deze wet en hoe kunnen we de schaarse middelen zo inzetten dat we binnen de grenzen van de nieuwe wet schuldhulpverlening blijven aanbieden aan iedereen die dit nodig heeft. In de bijgaande beleidsnota "Schuldhulpverlening in Lelystad, perspectief bieden aan mensen met schulden" wordt de huidige situatie beschreven en worden mogelijkheden voor continuering van schuldhulpverlening voor de toekomst voorgesteld.

De beleidsnota wordt besproken met de twee organisaties die schuldhulpverlening uitvoeren voor de gemeente, t.w. de Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland (MDF) en het Interkerkelijk Diaconaal Overleg (IDO).

Beoogd effect:

Het college beoogt met de subsidie mensen in moeilijke financiële omstandigheden hulp te bieden, waardoor zij in staat blijven mee te doen in Lelystad en het perspectief krijgen op een betere financiële situatie in de toekomst.

Het college beoogt met minder financiële middelen de te verwachten cliënten schuldhulpverlening aan te blijven bieden door:

- Efficiënter te werken (maatwerk leveren en groepsaanpak)
- Inzetten van meer vrijwilligers in het curatief traject
- Schuldhulpverlening aan doelgroepen niet meer apart te financieren en op te nemen in het totaalaanbod schuldhulpverlening
- Heffen van een eigen bijdrage voor mensen met een hoger inkomen
- Selectief inzetten van preventie en nazorg.

Door deze maatregel kan het tot 2011 benodigde jaarlijkse budget van 1.4 miljoen (waarvan €800.000,00 incidenteel), verlaagd worden met 375.000,00.

Argumenten:

In de bijgaande beleidsnota wordt het huidige schuldhulpverleningsbeleid afgezet tegen de nieuwe wet schuldhulpverlening waar de gemeente per 1 juli 2011 aan moet voldoen in relatie met de financiële middelen die nodig zijn om dit te bewerkstelligen.

Dit leidt tot de volgende aanbevelingen:

1.1 Schuldhulpverlening wordt uitgevoerd door MDF en IDO in Lelystad

Deze organisaties hebben in de afgelopen jaren een effectieve samenwerking ontwikkeld waarbij zowel de professionals als de vrijwilligers naast en met elkaar mensen met schulden hulp bieden. Zij werken samen met verschillende maatschappelijke organisaties en zijn herkenbaar voor mensen met financiële problemen.

Door het schuldhulpverleningstraject te ontrafelen en kritisch na te gaan waar in het professionele traject van het MDF vrijwilligers kunnen worden ingezet kan extra capaciteit worden gegenereerd voor het MDF. Hierdoor kunnen meer mensen geholpen worden en kan het proces goedkoper georganiseerd worden zonder afbreuk te doen aan de huidige kwaliteit. Denk daarbij aan:

- Het inzetten van de Papieren Brigade(IDO) die het voorwerk doet voor het MDF

- De buddyachtige begeleiding van mensen in een traject, zodanig dat zij gemotiveerd worden om het traject vol te houden.
- De inzet van een groepsgerichte aanpak van mensen met schulden om de begeleiding anders in te zetten. Dit kan capaciteit vrijspelen op het gebied van ondersteunende zorg en vaardigheden. Die gebeurt nu grotendeels individueel. Individuele zorg is duur. Groepszorg kan misschien zelfs effectiever zijn, mits goed opgezet vanwege het elkaar steunende karakter van groepen (vergelijk AA-achtige groepsaanpak).

1.2 Schuldhulpverlening voldoet per 1 juli aan de richtlijnen van de nieuwe wet

Als we de Lelystadse aanpak tegen het licht houden van de nieuwe wet blijkt dat we in Lelystad voldoen aan de gestelde eisen. In de wet wordt expliciet iets gezegd over de maximale wachttijd voor de klant. De tijd tussen aanmelding en intake mag maximaal vier weken bedragen. De regering gaat ervan uit dat de gemeenten in hun plan een korte wachttijd als uitgangspunt opnemen. Maar indien de termijn van 4 weken wordt overtreden, staat hier geen sanctie tegenover. In Lelystad sturen we op een maximale wachttijd van 4 weken. Met de voorgestelde aanscherpingen en daarbij horende financiën kan Lelystad hieraan voldoen. Aan de doorlooptijd worden geen eisen gesteld. De doorlooptijd is afhankelijk van de situatie van de klant. Het is niet mogelijk om die in de wet te bepalen. Wel wordt verwacht dat de gemeente de klant een globaal inzicht geeft in de verwachte doorlooptijd. Hierbij geldt de nadrukkelijke voorwaarde dat de klant meewerkt aan het schuldhulpverleningstraject.

1.3 Schuldhulpverlening blijft voor iedereen beschikbaar

Door het innen van een eigen bijdrage voor mensen met een inkomen van netto 400,00 euro boven WWB, kan een halve FTE worden ingezet (10 % van de cliënten heeft een hoger inkomen, dit zijn ongeveer 125 cliënten) Bij een eigen bijdrage van € 40,00 per maand wordt 1.400 bijgedragen aan een driejarig traject, dit levert ongeveer € 60.000 op per jaar.

1.4 Schuldhulpverlening richt zich primair op het curatief proces

Voorlichting over 'omgaan met geld' heeft tot nu toe geleid tot gedrag waarbij mensen eerder aan de bel trekken bij problematische schuldsituaties. Dat is enerzijds een gewenst effect, omdat schulden gemakkelijker verholpen of gestabiliseerd kunnen worden als mensen eerder aankloppen voor hulp. Anderzijds heeft het de vraag naar schuldhulpverlening sterk doen toenemen. Door de economische crisis en de bezuinigingsopgave die daaruit voortvloeit, is het voor de korte termijn zinvol om genuanceerd om te gaan met het stimuleren van de vraag naar schuldhulpverlening.

Financiële aspecten:

Door enerzijds efficiënter te werken (winst 1 fte) en anderzijds de introductie van de eigen bijdrage (1/2 fte) kan de MDF 12,5 FTE inzetten. Dit is voldoende om alle aanmeldingen in behandeling te nemen en zijn wachtlijsten in principe niet meer aan de orde.

De financiële consequenties worden uitgesplitst naar twee onderdelen, het curatief traject (inclusief nazorg) en de preventieve activiteiten. Hierbij is uitgegaan van een minimale inzet van financiële middelen.

Preventieve activiteiten

Doelgroep	Omschrijving	Kosten
allen	Voorkomen van huisuitzettingen in samenwerking met IDO, MDF, Centrada en GGD	30.000
senioren	Thuisadministratie, waarbij mensen in de thuissituatie geholpen worden hun financiële administratie op orde te brengen en houden, zodat zij langer zelfstandig kunnen blijven wonen.	42.000
	TOTAAL	72.000
	Structureel (project Thuisadministratie uit WMO)	42.000
	TEKORT	30.000

Curatieve activiteiten

uitvoerder	Omschrijving	Kosten
MDF	Curatieve trajecten (11 fte)	825.000
IDO	Curatieve trajecten	159.500
Pap. Brigade	Ondersteuning curatieve trajecten	30.000
MDF	Curatieve trajecten jongeren	40.000
	TOTAAL	1.054.500
	Structureel	634.320
	TEKORT	420.180

Kanttekeningen:

Met de voorgestelde structurele financiering van schuldhulpverlening in de komende jaren wordt voldaan aan minimaal de wettelijke verplichtingen. Daardoor zijn nauwelijks mogelijkheden voor preventieve activiteiten en wordt nazorg een onderdeel van het curatieve traject.

Communicatie:

De beleidsnota "Schuldhulpverlening in Lelystad, perspectief bieden aan mensen met schulden" wordt door middel van bijgaande brief aan de Raad aangeboden.
De beleidsnota "Schuldhulpverlening in Lelystad, perspectief bieden aan mensen met schulden" wordt met een begeleidende brief aan betrokken organisaties toegezonden.

Schuldhulpverlening in Lelystad

Perspectief bieden aan Mensen met Schulden

2011-2014
Afdeling Beleid i.s.m. Werk, Inkomen & Zorg

Inhoudsopgave

I	Inleiding	2
II	De gemeentelijke taakstelling	4
III	De uitvoering	9
IV	De kosten	12
V	De financiering	15
	Bijlagen	16
	1. Schuldhelpverlening: doelgroep versus producten & diensten	16
	2. Beleidskeuzes & Maatschappelijke effecten	19
	3. De Ketenpartners	23
	4. Samenvatting van de nieuwe Wet Schuldhelpverlening	24
	5. Uitvoeringsscenario's van de Wet Schuldhelpverlening: varianten 1,2 en 3	26
	6. Uitvoering MDF schuldhelpverlening 2010-2011	29
	7. Organisatie van schuldhelpverlening door MDF en IDO in Lelystad	32

I Inleiding

Deze nota 'Schuldhelpverlening, perspectief bieden aan mensen met schulden' van de gemeente Lelystad heeft als doel het huidige beleid te actualiseren. In de nota wordt weergegeven hoe schuldhelpverlening conform de nieuwe wet - betaalbaar – kan worden uitgevoerd in de komende jaren.

De gemeente Lelystad laat al ruim 20 jaar - via de Maatschappelijke Dienst Flevoland en het Interkerkelijk Diaconaal Overleg – (vanaf hier het MDF en het IDO) goedkoop, effectief en inhoudelijk sterke schuldhelpverlening uitvoeren. Tot nu toe was schuldhelpverlening voor iedereen met schulden bereikbaar.

Sociaaleconomische ontwikkelingen alsmede nieuwe wetgeving, vragen om een heroverweging van het vigerend beleid. Dat wil zeggen een positiebepaling ten opzichte van dienstverlening en bekostiging.

Net als andere gemeenten moet Lelystad haar beleid verantwoorden tegen de meetlat, van de nieuwe Wet gemeentelijke schuldhelpverlening. In de nieuwe wet worden een aantal onderwerpen en activiteiten benoemd welke opgenomen moeten zijn in het schuldhelpverleningsbeleid. Dit heeft consequenties voor de aanpak, zowel kwalitatief in de zin van beleidsinhoudelijke afwegingen, als kwantitatief in termen van klantaantallen en noodzakelijke investeringen. (Voor een uitgewerkte inhoudelijke toelichting zie Bijlage 2: Beleidskeuzes & Maatschappelijke effecten.)

Daarnaast heeft Lelystad – conform de landelijke trend sinds een paar jaar te maken met een toenemende vraag naar schuldhelpverlening. Tegen de achtergrond van de economische crisis en de bezuinigingsopgave die daaruit voortvloeit moet ook schuldhelpverlening in Lelystad opnieuw worden bekeken. Kortom, het beleid vraagt om hernieuwde ankerpunten.

In de afgelopen jaren zijn steeds incidentele financiële middelen beschikbaar geweest om aan de toenemende vraag naar schuldhelpverlening tegemoet te komen. Met het wegvallen van deze middelen is het noodzakelijk geworden te bezien hoe schuldhelpverlening in de komende jaren gefinancierd kan worden. Het is, met de huidige bezuinigingsopdracht, onmogelijk alle incidentele middelen te blijven verstrekken. Om toch tegemoet te komen aan het feit dat schuldhelpverlening beschikbaar moet blijven voor alle burgers van Lelystad worden in deze nota een aantal opties genoemd om met minder financiële middelen toch hetzelfde bereik te houden. In de nota worden onder andere voorstellen gedaan om efficiënter te werken en selectief om te gaan met preventie en nazorg.

De problematiek van mensen met schulden is vaak breder dan het financiële perspectief alleen. Daarom worden in deze nota relaties gelegd met aanverwante beleidsterreinen zoals reïntegratie (werk, inkomen, onderwijs), zorg (WMO en spoor 2 armoedebeleid), armoede (spoor 1 en participatie), maatschappelijk werk en andere beleidsterreinen die passen bij de soms complexe situaties waarin mensen met schulden kunnen verkeren. Breed en integraal kijken naar mensen die in problematische schulden verkeren is een belangrijke drijfveer voor de gemeente en haar partners in het maatschappelijke middenveld. Door integraal te werken en op

tijd te starten met schuldhulpverlening kunnen er vaak aanzienlijke maatschappelijke kosten bespaard worden die ontstaan als mensen langer in problematische schuldsituaties verkeren.

De insteek in deze nota is *schuldhulpverlening vanuit het perspectief van de nieuwe wet*. Met gemeentelijke schuldhulpverlening doelen we specifiek op het minnelijke WSNP-traject. Niet op het wettelijke WSNP-traject, waarbij mensen met schulden een bewindvoerder door de rechter krijgen toegewezen. (Gemeentelijke schuldhulpverlening heeft alleen invloed op het minnelijke WSNP-traject.)

In hoofdstuk II wordt inzicht gegeven in de gevolgen van de nieuwe wetgeving voor de gemeentelijke taken, alsmede een voorzet voor mogelijke beleidskeuzes in deze. In hoofdstuk III wordt gekeken wat daarvan de gevolgen zijn voor de uitvoerende organisaties. In hoofdstuk IV worden de bevindingen uit de hoofdstukken II en III samengebracht in termen van kosten. En, tot slot, wordt in hoofdstuk V ingegaan op de dekking van deze kosten.

In Lelystad is er naast het MDF en het IDO een breed middenveld betrokken van organisaties en vrijwilligers die onderdelen uitvoeren van de dienstverlening rondom mensen met schulden. Dit middenveld is en wordt betrokken bij deze nota middels het Participatieplatform.

II De gemeentelijke taakstelling

II.1 Aard van de problematiek in Lelystad

Cijfers laten zien dat cliënten die op dit moment een schuldhulpverleningstraject volgen, een bepaalde inkomensverdeling hebben. En hoewel deze cijfers een momentopname zijn, is het wel een indicatie van de aard van de problematiek. De grootste groep cliënten heeft een inkomen (30% heeft een uitkering) onder, op of net boven de armoedegrens. Daaruit is af te leiden dat het risico op het ontstaan van schulden bij deze groep vrij groot is als de breder bekeken situatie langer duurt. Hiermee wordt bedoeld dat mensen niet alleen schulden hebben, maar ook gebrek aan perspectief op verbetering en dat armoede in brede zin op de loer ligt of al zijn intrede heeft gedaan. Dat heeft weer effect op het gezin en op kinderen (overerving van armoede, participatie staat onder druk, opvoedvraagstukken en relatieproblematiek) Intervenieren in dit soort situaties vraagt dan ook om een breed integraal perspectief om een duurzaam effect te genereren.

Sinds 2009 is een groei waarneembaar van het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening. Waren het voorheen veelal mensen met een lager inkomen, is er nu een groeiend aantal mensen die te maken heeft met werkloosheid en daling van hun inkomen. Het aantal 'eigen huis' eigenaren met schuldenproblematiek is een extra groep hulpvragers geworden. (zie voor een nadere uitleg over de doelgroep bijlage 1.)

Bijna in alle gevallen waarin schuldhulpverlening wordt verleend in Lelystad, is er ook sprake van *andersoortige problematiek*. (gezinsproblematiek, langdurige armoede).

Als we Lelystad vergelijken met landelijke trends (cijfers Nibud onderzoek 2008), dan zien we dat het beeld landelijk nog wat sterker doorzet. In Lelystad heeft op dit moment 30% van de mensen die schuldhulpverlening ontvangen een Wwb uitkering (momentopname MDF). Landelijk gezien heeft in 2008 de grote meerderheid een uitkering of een inkomen lager dan modaal.

In Lelystad is er sprake van een steeds grotere groep (*instellingsgebonden*) cliënten die door wegvallende begeleiding langdurig zijn aangewezen op hulp bij het op orde houden van hun financiën. Voor deze groep ontwikkelt Lelystad momenteel beschermingsbewind (Inkomensbeheer door de vaste lasten te betalen voor de cliënt en een week- of maandleefgeld te verstrekken).

II.2 Schuldhelpverlening in Lelystad tegen de meetlat van de nieuwe wet

Als we schuldhelpverlening in Lelystad tegen de meetlat van de nieuwe wet gemeentelijke schuldhelpverlening aanleggen, dan ontstaat het volgende beeld:

Wat staat er in de wet?	Wat doet Lelystad?
De gemeente moet integrale doelstellingen voor schuldhelpverlening formuleren	Lelystad voert integraal schuldhelpverleningbeleid uit, zowel inhoudelijk als met ketenpartners
Gemeenten moeten beleidsacties formuleren voor de komende vier jaar gericht op het vormgeven van integrale schuldhelpverlening	Lelystad voert al ruim 20 jaar schuldhelpverleningbeleid uit. De integrale aanpak is reeds opgenomen in de aanpak van schuldenproblematiek. In Lelystad zullen de MDF en IDO dit verder ontwikkelen de komende vier jaar.
Gemeenten moeten formuleren welke resultaten zij wenst te behalen, in termen van een minimaal slagingspercentage.	Lelystad heeft een slagingspercentage van 70% tegen landelijk 30%. Lelystad zet haar huidige beleid voort, tegen in vergelijking met andere gemeenten lage kosten. Dus hoge kwaliteit voor lage kosten.
Gemeenten moeten aangeven op welke manier zij de kwaliteit waarborgen.	Lelystad waarborgt de kwaliteit door: <ul style="list-style-type: none"> - integraal te werken - door te werken met gecertificeerde en/of anderszins bewezen organisaties - door een effectief en efficiënt werkproces - samenwerking met andere maatschappelijke organisaties
Gemeenten moeten aangeven welke preventieve maatregelen zij nemen om problematische schulden bij mensen te voorkomen	Lelystad heeft preventieve programma's, die de toeloop hebben gestimuleerd. Zij is van mening dat preventie selectief moet plaatsvinden om het volstromen van het curatieve traject te voorkomen.
Gemeenten moeten aangeven op welke manier zij schuldhelpverlening afstemmen op de situatie van de verzoeker	Lelystad levert maatwerk in schuldhelpverlening. Mensen krijgen het traject dat bij hen past.
Gemeenten moeten aangeven hoeveel weken wachttijd zij willen hanteren tussen aanmelding en intake	Lelystad stuurt op maximaal 4 weken wachttijd.

Een samenvatting van deze nieuwe wet is te vinden in bijlage 4.

Een overzicht van de ketenpartners is te vinden in bijlage 3.

II.3 Aanscherpingen in het beleid

Uit het bovenstaande blijkt dat gemeente Lelystad met haar beleid voor schuldhulpverlening tot op heden voldoet aan de nieuwe wet gemeentelijke schuldhulpverlening. Wel brengt de nieuwe wetgeving – mede in het kader van de bezuinigingen - ook een aantal afwegingen, die vragen om een aanscherping van het beleid:

Hoe gaat de gemeente om met de (in de wet geformuleerde regel omtrent) wachtlijsten die door de toenemende vraag ontstaan? Binnen de structurele begroting zijn er bij het MDF per jaar 750 plaatsen. In 2010 had het MDF 2153 mensen in een traject. Het aantal nieuwe aanmeldingen steeg in 2010 met circa 30% van 1007 aanmeldingen in 2009 tot 1304 aanmeldingen in 2010. Kortom, er is te weinig geld binnen de structurele begroting om aan de huidige vraag te voldoen.

De doelgroep voor schuldhulpverlening is op dit moment *'iedereen met schulden'*. Tegen de achtergrond van de bezuinigingsopgave geldt: kunnen we de vraag inperken door de doelgroep te beperken? En als we de doelgroep inperken, wat doen we dan met de mensen die vragen om schuldhulpverlening, maar daarvoor niet meer terecht kunnen bij de gebruikelijke instanties? Wat is het maatschappelijke effect van het accepteren van bijvoorbeeld meer huisuitzettingen, of meer daklozen als we doelgroepen uitsluiten?

In relatie tot de vraag naar schuldhulpverlening betekent de bezuinigingsopgave dat de structurele begroting op dit moment ontoereikend is om daaraan te voldoen. De incidentele middelen die de afgelopen jaren werden ingezet, zijn per 1 januari 2012 niet meer beschikbaar.

Welke kostenbesparende maatregelen kunnen er daarom genomen worden om schuldhulpverlening nog goedkoper, sneller en efficiënter te organiseren? Bijvoorbeeld: nu zijn er 2 volledig ingerichte organisaties die schuldhulpverlening uitvoeren. Kunnen zij (nog) meer aanvullend werken zodat stapeling van expertise en organisatie voorkomen wordt? Kan preventie voorkomen dat mensen in schulden terecht komen of leidt preventie juist tot een toename van aanmeldingen (want men weet door voorlichting beter de weg en trekt eerder aan de bel)? Welke onderdelen van schuldhulpverlening laten we achterwege en tegen welk maatschappelijk effect (is het acceptabel dat er op andere beleidsterreinen en bij maatschappelijke organisaties hogere kosten ontstaan doordat schuldsituaties bij wegvallende interventies escaleren)?

II.4 De beleidskeuzes voor Lelystad

Duidelijk is dat op het beleidsthema schuldhulpverlening (toenemende vraag, bezuinigingsopgave en de nieuwe wet), hernieuwde ankerpunten nodig zijn. Onderstaand wordt een voorzet gegeven. Voor de financiële consequenties wordt verwezen naar hoofdstuk IV. In bijlage 2 staan de beleidskeuzes en maatschappelijke effecten nader beschreven.

Zet schuldhulpverlening in grote lijnen voort zoals het nu gebeurt

Schuldhulpverlening in Lelystad is in vergelijking met andere gemeenten goed georganiseerd. Het voldoet ruimschoots aan de wet, het heeft een slagingspercentage van 70% tegen landelijk 30%.

In vergelijking met andere gemeenten kan Lelystad schuldhulpverlening tegen lage kosten bieden.

Gemeente	Jaarsubsidie	Aantal inwoners
Lelystad	1.1 miljoen	75.000
Tilburg	2,8 miljoen	185.000
Assen	1.1 miljoen	65.000
Almere	3.2 miljoen	190.000

De kosten per traject (drie jaar) bedragen in Lelystad 2250 euro en is hiermee relatief laag. (Dit zijn alleen de kosten van het schuldhulpverleningstraject en zonder bijkomende kosten voor inzet algemeen maatschappelijk werk, raadslieden, e.d.) Lelystad heeft geen eigen Kredietbank die gesubsidieerd wordt en door de uitvoering in te kopen bij MDF en IDO volstaat een minimale inzet van de uitvoering bij de afdeling WIZ. De kosten van een traject bij de vrijwilligersorganisatie is lager, waardoor voor de totale subsidie voor beide organisaties in verhouding meer trajecten kunnen worden aangeboden.

Stel een inkomensafhankelijke bijdrage in voor schuldhulpverlening

Een inkomensafhankelijke bijdrage voor schuldhulpverlening zorgt ervoor dat deze hulp bereikbaar blijft voor iedereen. Een belangrijk effect van deze keuze is dat er geen onnodige maatschappelijke kosten ontstaan bij andere uitvoeringsvelden van de gemeenten en organisaties in het maatschappelijke middenveld.

Zet reïntegratie in om schuldhulpverlening nog effectiever te maken

Het bieden van perspectief door werk, opleiding en begeleiding geeft mensen grip op de situatie. Reïntegratie kan daaraan een sterke bijdrage leveren. In die zin kan schuldhulpverlening waar nodig gefinancierd worden vanuit het reïntegratiebudget. (De keuze om de participatiebijdrage in te zetten voor schuldhulpverlening lost een deel van het begrotingstekort (zie hoofdstuk IV) op met als doel, iedereen voor schuldhulpverlening in aanmerking te laten komen, naast de inkomensafhankelijke bijdrage. Schulden zijn immers een belemmering voor participatie.)

Organiseer schuldhulpverlening goedkoper/efficiënter

Door het MDF opdracht te geven meer vrijwilligers (o.a. van het IDO) in te zetten voor schuldhulpverlening kunnen capaciteitsproblemen voorkomen worden en kan schuldhulpverlening structureel goedkoper georganiseerd worden. De voorwaarde hierbij is wel dat vrijwilligers altijd opgeleid zijn in schuldhulpverlening, om de kwaliteit in de uitvoering te behouden.

Voorkom nazorgkosten en voorkom terugval

Door meer nadruk te leggen op nazorg in het laatste half jaar van een driejarig schuldhulpverleningstraject door MDF en IDO, kan voorkomen worden dat mensen terugvallen. Hiermee wordt ingespeeld op de mogelijkheid die in de wet is opgenomen, om mensen die eenmaal een traject hebben gevolgd, daar bij terugval

in schulden, van uit te sluiten. Nazorg tijdens het curatieve traject, gericht op preventie van recidiven, wordt door deze wettelijke regel belangrijker. Ook omdat met deze regel een belangrijk maatschappelijk effect onder druk komt te staan, nl. het voorkomen van onnodige kosten bij andere beleidsvelden en organisaties.

Begeleid mensen met schulden in groepen (concept AA)

Leer klanten om hun persoonlijke kracht/zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid te versterken. Het effect van specifiek en gericht groepswork conform het AA-concept kan stimulerend werken, waardoor mensen van elkaar leren, elkaar aanmoedigen, steunen en gerichte groepsbegeleiding krijgen op belangrijke onderwerpen over schuldhulpverlening en de problematiek die daarom heen speelt. Dit zou – mits goed opgezet – een effectief instrument kunnen zijn. Een bijeffect is dat intensief groepswork goedkoper is dan individuele begeleiding op psychosociale problematiek rondom het hebben van schulden.

Ga selectief en gericht om met voorlichting over 'omgaan met geld'.

Voorlichting over 'omgaan met geld' heeft tot nu toe geleid tot gedrag waarbij mensen eerder aan de bel trekken bij problematische schuldsituaties. Dat is enerzijds een gewenst effect, omdat schulden gemakkelijker verholpen of gestabiliseerd kunnen worden als mensen eerder aankloppen voor hulp. Anderzijds heeft het de vraag naar schuldhulpverlening sterk doen toenemen. Door de economische crisis en de bezuinigingsopgave die daaruit voortvloeit, is het voor de korte termijn zinvol om genuanceerd om te gaan met het stimuleren van de vraag naar schuldhulpverlening. Het voorstel is om voorlichting selectief te richten op kinderen en jongeren van 4 tot 21 jaar, op mensen die ontslagen zijn en in de uitkering of bijstand te recht komen en op ouderen. Hiermee wordt preventie gericht op kwetsbare groepen. Met name bij jongeren is het erg belangrijk om hen te leren omgaan met geld. Het probleem schulden wordt bij deze jonge groep steeds groter. Zo vroeg mogelijk leren omgaan met geld is van wezenlijk belang.

De bovenstaande aanscherpingen op het beleid zijn te vertalen naar uitvoeringsscenario's met de daaraan gerelateerde kosten. Een en ander wordt toegelicht in hoofdstuk IV.

III De uitvoering

In Lelystad wordt schuldhulpverlening uitgevoerd door de NVVK gecertificeerde Maatschappelijke Dienstverlening Flevoland (MDF) en vrijwilligers organisatie Interkerkelijk Diaconaal Overleg (IDO). Deze twee organisaties krijgen landelijk veel aandacht vanuit de Tweede Kamer, omdat Lelystad aan schuldhulpverlening doet met een zeer hoog slagingspercentage (70% tegen landelijk 30%) tegen lage kosten in vergelijking met andere gemeenten. Daarmee is Lelystad landelijk 'best practice'-voorbeeld op het gebied van schuldhulpverlening (hoge kwaliteit en efficiënt functionerende organisaties tegen zeer lage kosten).

In bijlage 6 is een overzicht weergegeven van het curatief proces, zoals de MDF deze uitvoert.

III.1 Organisatie van de uitvoering

In vergelijking met andere gemeenten levert Lelystad dus kwalitatief hoogwaardige schuldhulpverlening tegen een relatief vrij lage prijs. Dat heeft onder meer te maken met het feit dat de twee organisaties kunnen bouwen op meer dan 20 jaar ervaring, al meerdere keren een efficiëntieverbetering hebben doorgevoerd en aanvullend op elkaar werken. De kosten van schuldhulpverlening kunnen laag gehouden worden omdat uitgegaan wordt van een aflossingsregeling met de schuldeisers en er nauwelijks gebruik gemaakt wordt van een Kredietbank. Hierdoor is het subsidiëren van een Kredietbank niet aan de orde en worden enkel de kosten van de curatieve trajecten gesubsidieerd. De benodigde 'know how' is dan ook sterk aanwezig in Lelystad.

Het IDO voert gesprekken met het ministerie en leden van de Tweede Kamer die hierover geïnformeerd willen worden. Zij hebben voor hun aanpak al verschillende landelijke en Europese prijzen ontvangen.

De directeur van de MDF is voorzitter branchecommissie maatschappelijke dienstverlening MOgroep W&MD.

Alle schuldhulpverlening gebeurt onder dak bij het MDF of het IDO en er wordt gestuurd op het aflossen en niet op het overnemen van schulden. Dat scheelt aanzienlijk in de kosten en komt ten goede aan 'meer mensen met schulden'. De meerwaarde van de aanpak van zowel het IDO als het MDF schuilt in de nadruk die ligt op het leereffect en de gedragsverandering die ontstaat door de integrale maatwerk begeleiding. Dat bepaalt mede het grote succes.

Naast de hoofdrol vervuld door het IDO en het MDF, vervullen ook andere organisaties een rol in het ondersteunen van schuldhulpverlening (zie Bijlage 3: De Ketenpartners). De gemeente voert daarbij de regie en ondersteunt schuldhulpverlening in de samenwerking tussen organisaties, op financieel, voorlichting- en organisatorisch vlak.

III.2 De producten

Product	Uitvoering door
Schuldhelpverlening curatief proces Inclusief de training "uitkomen met je inkomen"	MDF / IDO
Budgetbeheer	MDF / IDO
Beschermingsbewind	MDF
Project schuldhulpverlening dak- en thuislozen	MDF
Project schuldhulpverlening tijdens detentie	IDO
Project schuldhulpverlening aan jongeren	MDF
Preventie jongeren	MDF
Voorkomen huisuitzettingen	MDF / IDO
Papieren brigade	IDO
Project nazorg	MDF / IDO
Thuisadministratie	Humanitas

III.3 De klantaantallen

Hieronder is het overzicht met MDF-cijfers opgenomen, over Schuldhelpverlening van 2007 tot 1 januari 2011.

Jaar	Mee uit vorig jaar	Aanmeldingen	Intakes	Totaal in dat jaar	Af in dat jaar	In budget-beheer
2007	533	898	605	1436	822	286
2008	614	871	700	1485	729	362
2009	756, inclusief wachtlijst 25	1007	417	1763	914	363
2010	849 Inclusief wachtlijst van 222	1304	1111	2153	1234	416
1 jan. 2011	919 Inclusief wachtlijst 115					416

Toelichting bij de MDF-cijfers

Zoals het schema toont is er opnieuw sprake van een stijging van het aantal aanmeldingen, 30 % hoger dan in 2009. In 2010 zijn extra middelen ter beschikking gesteld, zowel door de gemeente Lelystad als uit eigen middelen van MDF. Deze inspanning heeft inderdaad geresulteerd in het inlopen op de wachtlijst, die meegenomen was uit het jaar 2009, per 1 juni 2010.

Per jaar kan 1 fte, ingezet voor schuldhulpverlening bij de MDF 100 cliënten begeleiden (Het aantal werkuren per fte is 1300). Uitgaande van de kosten van 1 fte ad. € 75.000 kost de begeleiding van 1 traject € 750 per jaar. De duur van een traject bedraagt in de meeste gevallen 3 jaar, derhalve zijn de kosten van het hele traject € 2250. Hierbij worden de kosten van de inzet van het algemeen maatschappelijk werk en sociaal raadslieden niet meegenomen en wordt alleen de inzet van

schuldhulpverleningsconsulenten gerekend. Doordat niet iedere hulpvrager evenveel begeleiding nodig heeft en het traject niet altijd 3 jaar hoeft te duren ontstaat ruimte voor extra cliënten.

Uitgaande van 1250 lopende trajecten gedurende het hele jaar is een financiering van €900.000 nodig.

IDO-cijfers

Voor het IDO geldt uiteraard een ander beeld omdat zij een vrijwilligers organisatie is. Naast middelen van de gemeente zijn zij actief in fondsenwerving, waardoor zij extra middelen kunnen inzetten voor de Lelystadse bevolking. Door de inzet van extra middelen van rijk en gemeente hebben zij de afgelopen twee jaar 400 cliënten kunnen begeleiden per jaar. Om dit te blijven realiseren is €159.500 nodig, waarbij wordt aangenomen dat de fondsen het IDO blijft ondersteunen.

Ook het IDO heeft een slagingspercentage van 70%.

Naast het open spreekuur bij het IDO was trajectbegeleiding bij schulden de core business. Dit is een aanpak om mensen (vaak in een periode van 3 jaar) uit de schulden te krijgen. In 2010 is het aantal aanvragen voor schuldhulpverlening fors toegenomen. Er hebben zich 40 nieuwe cliënten gemeld. Voor 21 cliënten eindigde hun traject. Dat betekent dat op jaarbasis bij ISL in 2010 119 cliënten in een traject van schuldhulpverlening zaten. Door de grote toestroom was er helaas ook sprake van een wachtlijst: op 31 december 2009 stonden daar 17 namen op. De voor ISL-begrippen lange wachtlijst had te maken met het gebrek aan werkruimtes voor de vrijwilligers. In 2010 zijn er 300 cliënten die gebruik maken van de Voedselbank en op grond daarvan een schuldhulpverleningstraject volgen.

Hoewel cliënten zelf kunnen kiezen waar zij zich aanmelden (bij het IDO, dan wel het MDF), bepalen het IDO en het MDF in hun twee wekelijkse overleg welke cliënt door welke organisatie geholpen zal worden. Daarbij hanteren zij vaste criteria. Niet iedereen kan een traject volgen bij het IDO. Met name de cliënten die meer informele steun en begeleiding nodig hebben, gezien de kwetsbaarheid van de situatie komen bij het IDO terecht. De grootste groep kan echter gewoon in het formele traject van het MDF, omdat zij deze aanpak prima volgen met resultaat. (Zie Bijlage 7: Organisatie van de schuldhulpverlening door MDF en IDO in Lelystad.)

IV De Kosten

IV.1 Uitvoeringsscenario's

Door het wegvallen van de tijdelijke middelen moet een oplossing gezocht worden voor de financiering van het gewenst beleid. In de voorgaande hoofdstukken zijn al inhoudelijke keuzes aangegeven, deze zijn verwerkt in een viertal varianten waarbij de financiële en maatschappelijke consequenties zijn vermeld. De betreffende varianten zijn:

- 1 Uitgaan van de huidige structurele budgetten
- 2 Uitgaan van een beperking op het aantal burgers dat in aanmerking komt voor hulpverlening (doelgroepenbeleid)
- 3 Uitgaan van gelijkblijvende inzet waarbij de tijdelijke financiering structureel gemaakt wordt.
- 4 Uitgaan van een duurzame en binnen wettelijke verplichtingen passende aanpak

Ingeval variant 1, volstaat financiering uit bestaande structurele budgetten. Ingeval variant 2, ontstaat bovenop de structurele financiering een tekort van 175.680. Echter, zowel variant 1 als 2 leiden ertoe dat de gemeente niet kan voldoen aan de wettelijke verplichtingen. Variant 3 is gebaseerd op de huidige financiering, waar naast de structurele middelen incidentele middelen zijn toegevoegd door gemeente en rijk. Door het wegvallen van deze middelen en in het kader van de huidige bezuinigingen is deze variant niet realiseerbaar. Derhalve wordt hier niet dieper ingegaan op deze varianten. (Voor een nadere uitwerking van varianten 1, 2 en 3 wordt verwezen naar Bijlage 5.)

IV.2 Variant 4: een duurzame aanpak van het curatief traject binnen de kaders van de nieuwe wet

De cijfers van MDF en IDO tonen aan dat jaarlijks continu tussen de 1500 en 2000 cliënten worden begeleid. In 2010 waren deze cijfers hoger omdat de wachtlijst (meegenomen uit 2009) is ingelopen. Als er uitgegaan wordt van een gelijkblijvend aantal aanmeldingen, gelijkmatig verspreid over het jaar, is een minimale capaciteit van 1250 trajecten bij MDF en 400 bij IDO nodig, inclusief de cliënten van de voedselbank.

Om binnen de bestaande capaciteit zowel het aanbod te kunnen verwerken, alsmede wachtlijsten te voorkomen, is een aanscherping op zowel beleid als aanpak nodig. Een voorzet daarvoor is gegeven in hoofdstuk II. In praktische zin betekent dat:

1. Door veranderingen door te voeren als groepsbegeleiding, maatwerk (eerder afbouwen van intensieve begeleiding) en inzet van vrijwilligers tijdens het curatieve proces bij het MDF, wordt er voor gezorgd dat schuldhulpverlening bereikbaar blijft voor mensen met financiële problematiek. Flexibiliteit in de mate van intensiteit van een traject, is daarbij in belangrijke zin kosten- en capaciteitsbesparend. Voor zowel het IDO als het MDF ligt er op dit terrein een uitdaging om wachtlijsten te voorkomen.

2. Door het schuldhulpverleningstraject te ontrafelen en kritisch na te gaan waar in het professionele traject van het MDF vrijwilligers kunnen worden ingezet kan extra capaciteit worden gegenereerd voor het MDF. Hierdoor kunnen meer mensen geholpen worden en kan het proces goedkoper georganiseerd worden zonder afbreuk te doen aan de huidige kwaliteit.

Denk daarbij aan:

- Het inzetten van de Papieren Brigade die het voorwerk doet voor het MDF
 - De buddyachtige begeleiding van mensen in een traject, zodanig dat zij gemotiveerd worden om het traject vol te houden.
 - De inzet van een groepsgerichte aanpak van mensen met schulden om de begeleiding anders in te zetten. Dit kan capaciteit vrijspelen op het gebied van ondersteunende zorg en vaardigheden. Die gebeurt nu grotendeels individueel. Individuele zorg is duur. Groepszorg kan misschien zelfs effectiever zijn, mits goed opgezet vanwege het elkaar steunende karakter van groepen (vergelijk AA-achtige groepsaanpak).
3. Door het innen van een eigen bijdrage voor mensen met een inkomen van netto 400,00 euro boven WWB, kan een halve FTE worden ingezet (10 % van de cliënten heeft een hoger inkomen, dit zijn ongeveer 125 cliënten) Bij een eigen bijdrage van € 40,00 per maand wordt 1.400 bijgedragen aan een driejarig traject, dit levert ongeveer € 60.000 op per jaar.

Door enerzijds efficiënter te werken (winst 1 fte) en anderzijds de introductie van de eigen bijdrage (1/2 fte) kan de MDF 12,5 FTE inzetten. Dit is voldoende om alle aanmeldingen in behandeling te nemen en zijn wachtlijsten in principe niet meer aan de orde. Bij de berekening gaan we uit van 75.000 per fte.

IV.3 De kosten variant 4

De financiële consequenties van variant 3 worden uitgesplitst naar twee onderdelen, het curatief traject (inclusief nazorg) en de preventieve activiteiten.

Preventieve activiteiten

Doelgroep	Omschrijving	Kosten
allen	Voorkomen van huisuitzettingen in samenwerking met IDO, MDF, Centrada en GGD	30.000
senioren	Thuisadministratie, waarbij mensen in de thuissituatie geholpen worden hun financiële administratie op orde te brengen en houden, zodat zij langer zelfstandig kunnen blijven wonen.	42.000
	TOTAAL	72.000
	Structureel (project Thuisadministratie uit WMO)	42.000
	TEKORT	30.000

Curatieve activiteiten

uitvoerder	Omschrijving	Kosten
MDF	Curatieve trajecten (11 fte)	825.000
IDO	Curatieve trajecten	159.500
Pap. Brigade	Ondersteuning curatieve trajecten	30.000
MDF	Curatieve trajecten jongeren	40.000
	TOTAAL	1.054.500
	Structureel	634.320
	TEKORT	420.180

V Financiering

Om met minimale inzet van middelen te kunnen voldoen aan de eisen van de wet schuldhulpverlening wordt uitgegaan van variant 3. Om dit te realiseren is een bedrag nodig voor curatieve taken van € 1054.500 en voor preventieve taken van € 72.000.

Naast de inzet van de reeds bestaande structurele budgetten ad.€676.320 wordt voor de dekking van het tekort ad. € 450.180 kosten voorgesteld:

1. Een bijdrage te voteren van €250.000 uit het werkdeel van de afdeling Werk Inkomen en Zorg, voor schuldhulpverlening aan Wwb cliënten in combinatie met reïntegratietrajecten. Hiervoor wordt een separaat voorstel ingediend bij de kadernota 2011;
2. Het resterende bedrag ad. €200.180 beschikbaar te stellen uit de Algemene middelen, en dat te betrekken bij de kadernota.

Bijlage 1. Schuldhulpverlening: doelgroep versus producten & diensten

Voor wie is schuldhulpverlening nodig?

Over het algemeen gesteld vormen mensen met schulden een heterogene groep en komen zij uit allerlei lagen van de bevolking. De schuldsituaties waarin ze verkeren kunnen verschillen en de manier waarop de schulden zijn ontstaan verschilt zeker. Ook het relatieve gemak of de complexiteit om weer schuldenvrij te worden verschilt sterk per persoon en schuldsituatie. Toch zijn er wel trends en patronen te herkennen.

Uit onderzoek van het Nibud is gebleken dat landelijk gezien mensen het moeilijk vinden om te gaan met een lager inkomen. Ook zijn mensen die hun baan verliezen positief dat ze binnen enkele maanden een andere baan zullen vinden, waardoor ze hun uitgeefgedrag niet aanpassen. Liever doen werklozen een beroep op hun spaargeld of gaan een lening aan. Recente cijfers uit het Nibud-onderzoek laten het volgende beeld zien.

- 28 % Leent sinds zijn werkloosheid om bepaalde uitgaven te kunnen blijven doen. Deze groep heeft geen buffer voor onverwachte uitgaven en loopt daardoor meer risico op financiële problemen;
- 20% Van de werklozen heeft vanwege het werkloos zijn financiële problemen gekregen. 10% had ze daarvoor al en bijna 20% verwacht deze binnen een jaar of op het moment dat de WW-uitkering stopt deze te krijgen;
- Bijna 70% van de werklozen vindt het moeilijk tot zeer moeilijk om rond te komen. Van deze groep geeft 44% aan geen grip te hebben op zijn financiën;
- Bijna 75% van de werklozen maakt zich zorgen over de persoonlijke financiële situatie.

Een andere manier om schuldsituaties te typeren is door een grof onderscheid te maken tussen aanpassing-, overleving-, overbesteding- en compensatieschulden.

- o Bij **aanpassingsschulden** lukt het mensen die plotseling moeten rondkomen van een lager inkomen niet om de uitgaven aan te passen. Hierbij moeten we denken aan mensen die ontslagen zijn of een andere baan vinden met een lager salaris, of waarbij het inkomen van een partner wegvalt door ontslag, zorg voor kinderen, ziekte of andere omstandigheden.
- o Bij **overlevingsschulden** is het inkomen (lange tijd) zo laag dat het inkomen niet voldoende is om alle noodzakelijke uitgaven te financieren. Veel uitkeringsgerechtigden/bijstandsgerechtigden en mensen met een inkomen dat het rond het bijstandsniveau ligt, verkeren op een gegeven moment in deze situatie. We noemen deze situatie ook wel het risico van armoede. Vaak zonder dat ze zich bewust zijn, komen ze steeds verder in een moeilijke situatie te zitten waarbij de noodzakelijke kosten voor levensonderhoud niet meer betaald kunnen worden van de uitkering. Al hun reserve geld is ook op, kinderspaarrekeningen zijn leeg, vrienden hebben geld geleend en uiteindelijk ontstaan er meer en meer schulden.
- o Kenmerkend voor **overbestedingschulden** is dat een huishouden op zich voldoende inkomen heeft, maar dat zoveel consumeert dat het inkomen niet toereikend is. De vraag is hier welk gedrag, of welke overtuiging ten grondslag

ligt aan het overbestedingsgedrag? De psychologische drijfveer bepaalt ook mede welk soort hulp hier het beste geboden kan worden en of het risico op terugval nadat men schuldenvrij is geweest groot of relatief klein is.

- De laatste categorie betreft **compensatieschulden**. Dat zijn schulden die mensen maken om bijvoorbeeld gevoelens van tekortschieten ten opzichte van de kinderen te compenseren. Ook hier geldt dat de psychologische drijfveer om schulden te maken van belang is bij het bepalen bij welke vorm van hulp mensen uiteindelijk het meest duurzame resultaat halen.

De bovenstaande typering van schulden verwijst niet alleen naar de schuldsituaties, maar vooral ook naar de mensen die de schulden hebben en hun gedrag in de economische omgeving waarin ze functioneren. Dat gedrag is deels bijstuurbaar en deels bepaald door de achtergrond die mensen hebben. Daarbij spelen opvoeding, waarden en normen en voorbeeldgedrag in het gezin van herkomst een invloedrijke rol. Overerving van dit gedrag is dan ook een aandachtspunt op eenzelfde manier als overerving van armoede. De omgevingsinvloeden van de huidige op besteding gerichte maatschappij spelen nog verder in op dit gedrag van mensen om schulden te maken. Dan zijn er in het leven van mensen tal van onvoorziene gebeurtenissen. De manier waarop zij vervolgens omgaan met schuldsituaties is afhankelijk van wat zij hebben meegekregen in het gezin van herkomst.

Als mensen schulden hebben, heeft dat effect op hun functioneren. De mate waarin het effect heeft op het functioneren is afhankelijk van de manier waarop de schulden zijn ontstaan, overerving en of mensen perspectief hebben op een andere situatie waarbij ze uit de huidige schuldsituatie kunnen komen. Daarbij is 'het hebben van perspectief' vaak gebonden aan voorbeeldgedrag van ouders. Niet iedereen is uit zichzelf in staat om bij wisselende situaties een nieuw perspectief te zoeken of te creëren.

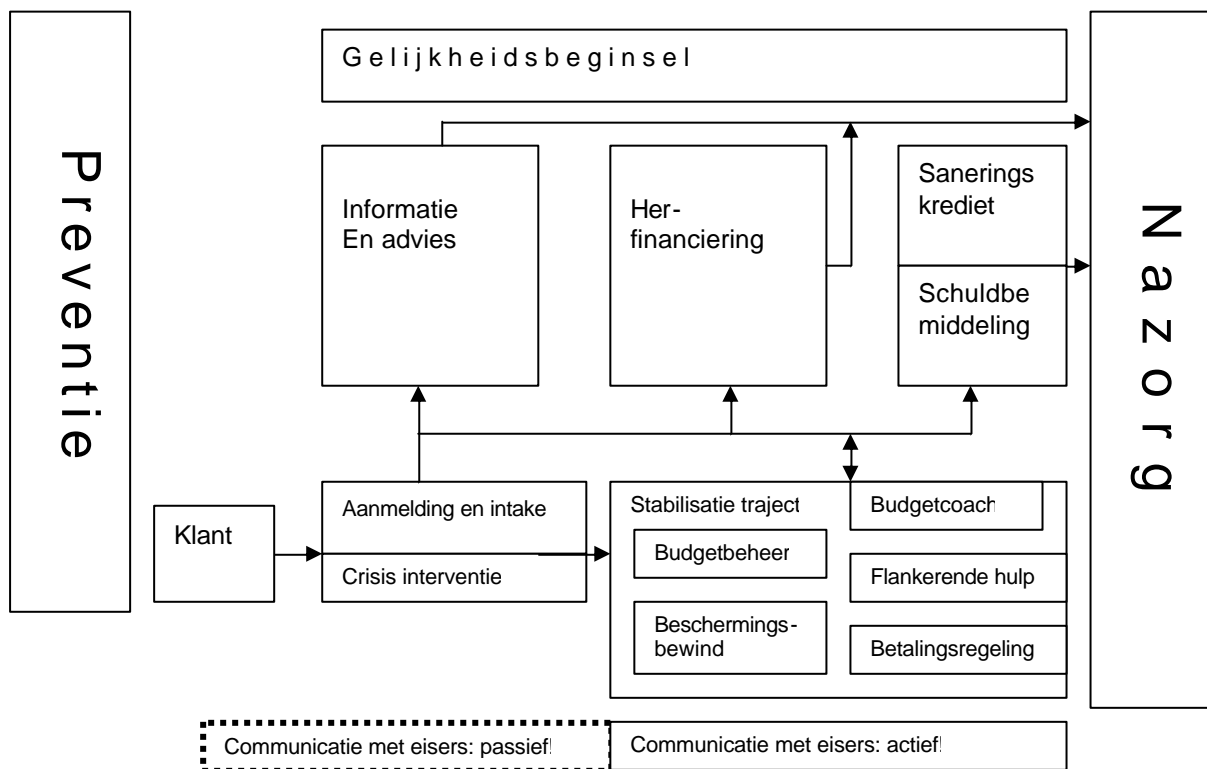
Met de bovenstaande constatering formuleren we de inhoudelijke uitgangspunten van integrale schuldhulpverlening:

1. *Het hebben van schulden maakt – als de schuldsituatie langer duurt en zonder uitzicht is – de psychologische complexiteit steeds groter.* Daardoor wordt de hulpvraag – naast de schuldsituatie steeds groter. Ook het beroep dat ze uiteindelijk moeten doen op het maatschappelijke veld wordt groter en de zorg complexer naarmate de situatie voortduurt.
2. Het tweede punt dat we maken is dat *het belangrijk is dat mensen uitzicht hebben op 'verandering' en 'grip' krijgen op hun leven, op werk, opleiding en op een schuldenvrij bestaan.*
3. De schuldsituaties zijn vaak **complex en vragen om meervoudige interventie** vanuit meerdere beleidsterreinen.
4. **De aanpak** van schuldsituaties vraagt om koppelingen met verschillende aanpalende beleidsterreinen zijn. Denk bijvoorbeeld aan **zorg vanuit de WMO**, aan de link met het **armoedebeleid vanuit spoor 1 preventie**, maar ook vanuit **spoor 2 om bestaande armoede te verzachten** en het **risico op armoede niet groter te maken dan het al is**, aan **reïntegratie om uitzicht op werk, opleiding, omscholing en andere perspectieven** te bieden.

In 2008 is voor 28.848 mensen landelijk gezien een schuldregeling gestart. De demografische gegevens van deze groep mensen verschilt nauwelijks ten opzichte van eerdere jaren. Er zitten iets meer mannen in een schuldregeling dan vrouwen. De meerderheid van de mensen in een schuldregeling is tussen de 25 en 45 jaar oud. De meeste mensen zijn alleenstaand en hebben geen kinderen. Het overgrote deel van de mensen die bij NVVK-leden (Het MDF is NVVK-lid) in een schuldregeling zitten, heeft de Nederlandse nationaliteit. Ook in 2008 heeft een grote meerderheid een uitkering en een inkomen lager dan modaal. Het Centraal Planbureau heeft het bruto modaal inkomen vastgesteld op € 30.975,00 per jaar. Dat is een bruto inkomen van € 2.581,00 per maand. Dat komt grofweg neer op zo'n 200 euro netto boven de netto WWB norm.

De producten en diensten in processchema

In het onderstaande schema zijn de producten en diensten opgenomen en procesgewijs weergegeven. Het proces verloopt van preventie, gericht op het voorkomen van schulden, naar curatie waarbij schulden gestabiliseerd of opgelost worden naar nazorg.



Figuur 1: preventie, curatie en nazorg schuldhulpverlening minnelijk traject van de NVVK. Bron NVVK.

In Lelystad ligt de nadruk op curatie via het minnelijke WSNP-traject.

Bijlage 2: Beleidskeuzes & maatschappelijke effecten

Wat zijn de gewenste maatschappelijke effecten van keuzes op het gebied van schuldhulpverlening. Hieronder zullen we de huidige effecten beschrijven. In de volgende paragraaf zullen we de aanscherpingen met het gewenste effect in kaart brengen.

2.1 Huidige maatschappelijke keuzes en effecten

Huidige keuze en effect	Beleidskeuzes	Effect
Iedereen doet mee	Iedereen heeft recht op schuldhulpverlening Schuldhulpverlening is voorwaarde om mee te kunnen doen Schuldhulpverlening leidt tot economische zelfstandigheid	Groei vraag naar schuldhulpverlening Verantwoordelijkheid burger onvoldoende gestimuleerd, want als men schulden heeft, wordt men toch wel geholpen. Voorlichting heeft vraag gestimuleerd, mensen trekken eerder aan de bel bij problemen.
Alle inwoners hebben een zo groot mogelijke zelfredzaamheid	Cliënt en schuldeisers blijven verantwoordelijk voor schulden Stimuleren zelfredzaamheid: WMO, Armoedebeleid spoor 1 en 2, reïntegratie Mensen stimuleren om mee te doen	Meer mensen doen mee
Schuldsituaties leiden niet tot onnodige maatschappelijke kosten bij andere organisaties zoals maatschappelijke opvang, verslavingszorg of maatschappelijke dienstverlening	Maatwerk in schuldhulpverlening zorgt ervoor dat iedereen het traject krijgt dat bij zijn individuele situatie past. Het gevolg is dat zoveel mogelijk mensen een nieuw perspectief krijgt en dat voor kwetsbare groepen een stabiele ondersteunde situatie ontstaat, waarin zij kunnen functioneren. Er zijn verschillende vangnetten en organisaties die mensen met schulden helpen, zij zijn aanvullend en concurrerend	Meer mensen doen mee en meer mensen melden zich in noodsituaties voor hulp. Slagingspercentage schuldhulpverlening 70% in Lelystad tegen 30% landelijk.
Preventie van schulden	Voorlichting aan iedereen, om zoveel mogelijk schuldsituaties te voorkomen en mensen met schulden in een vroegtijdig stadium te helpen zodat escalerende	Mensen weten beter de weg naar hulp, door voorlichting en trekken bij problemen eerder aan de bel. Groei vraag naar schuldhulpverlening.

	situaties voorkomen worden.	Kinderen en jongeren leren door onderwijsprojecten met geld omgaan.
--	-----------------------------	---

2.2 Aangescherpte maatschappelijke keuzes en effecten

Herziene maatschappelijk keuze en effect	Beleidskeuze	Gewenst effect
Iedereen doet mee Meer doen met minder	Betaalbaar houden van schuldhulpverlening en sturing geven aan de groei van aanmeldingen door <ul style="list-style-type: none"> - Inkomensafhankelijke (eigen bijdrage) schuldhulpverlening - Participatiebijdrage deels inzetten voor schuldhulpverlening - Reïntegratie inzetten als middel om schuldsituatie te verbeteren - Schuldhulpverlening zodanig organiseren dat product goedkoper wordt - Groepsgerichte benadering van mensen met schulden (concept AA). 	<ul style="list-style-type: none"> - Bijsturen van de vraag - Bereikbare schuldhulpverlening: iedereen kan nog steeds aanspraak maken op schuldhulpverlening door inkomensafhankelijke bijdrage - MDF en IDO en andere organisaties die zich bezig houden met schuldhulp meer aanvullend laten werken in het primaire proces, i.p.v. een stapeling van organisaties die hetzelfde doen. - Inhoudelijk sterke en organisatorisch goedkopere schuldhulpverlening door groepswerk
Mensen zonder schulden zijn economisch zelfstandiger	Betaalbaar houden van schuldhulpverlening en sturing geven aan de groei van aanmeldingen door <ul style="list-style-type: none"> - Preventie moet schulden voorkomen - Voorlichting selectief inzetten: <ul style="list-style-type: none"> o Via scholen en lesprogramma's van leeftijd 4 tot 23 jaar o Via CWI bij ontslag een 	<ul style="list-style-type: none"> - Bijsturen van de vraag: voorlichting aan iedereen stimuleert de vraag naar schuldhulpverlening. Omdat we die vraag willen terugbrengen is het verstandig om voorlichting selectief in te zetten bij de jeugd in

	<p>voorlichtend gesprek</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mensen actief naar werk leiden - Inzet van reïntegratie om via werk schuldsituatie te verbeteren - Inzet van WMO bij begeleiding van ouderen en instellingsgebonden cliënten 	<p>het onderwijs, bij volwassenen als ze ontslagen worden, bij ouderen met geldproblemen.</p>
--	--	---

<p>Alle inwoners hebben een zo groot mogelijke zelfredzaamheid</p>	<p>Betaalbaar houden van schuldhulpverlening en sturing geven aan de groei van aanmeldingen door</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mensen worden via reïntegratie naar werk geleid - Cliënt en schuldeisers blijven verantwoordelijk voor schulden - Schuldhulpverlening wordt passief aangeboden en cliënten worden niet actief gezocht 	<ul style="list-style-type: none"> - Bijsturen van de vraag
<p>Schuldsituaties leiden niet tot onnodige maatschappelijke kosten bij andere organisaties zoals maatschappelijke opvang, verslavingszorg of maatschappelijke dienstverlening</p>	<p>Betaalbaar houden van schuldhulpverlening en sturing geven aan de groei van aanmeldingen door inkomensafhankelijke eigen bijdrage voor schuldhulpverlening in te stellen zodat iedereen schuldhulp kan krijgen en de kosten hiermee worden afgedekt door groepen met hogere inkomens. Het volledige budget voor gratis schuldhulpverlening wordt aangewend voor cliënten die onder de inkomensgrens liggen voor de eigen bijdrage</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Bijsturen van de vraag en toch schuldhulpverlening bereikbaar houden voor kwetsbare groepen, zodat onnodige maatschappelijke kosten voor andere organisaties voorkomen worden

Schuldhelpverlening binnen het gemeentelijke beleidskader

De strategische beleidskeuzes die we benoemden hierboven in het schema met de gewenste maatschappelijke effecten hebben gevolgen voor de doelgroep tijdens het proces van preventie, curatie en nazorg. Hieronder benoemen we de aanscherpingen van de doelgroep en de beleidsterreinen die te maken hebben met schuldhulpverlening. Daarmee wordt het gemeentelijke beleidskader waarbinnen schuldhulpverlening plaatsvindt geschetst.

Inzet	Preventie van schulden <ul style="list-style-type: none"> - Standaard passieve preventie - Actief alleen bij genoemde doelgroepen door voorlichting, budgetvaardigheden en vroegsignalering 	Curatie van schulden <p>Stabiliseren/oplossen Via schuldregeling</p>	Nazorg <p>Terugval</p>
Doelgroep	<ul style="list-style-type: none"> - 4 tot en met 21 jaar via lesprogramma's - bij ontslag via CWI - Ouderen 	<p>Mensen die zich aanmelden krijgen inkomensafhankelijke schuldhulpverlening</p>	<p>Specifiek kwetsbaar</p>
Integraal	<p>Armoedebeleid spoor 1 LEA WWB WMO</p>	<p>Schuldhulpverlening WWB Reïntegratie VVE Armoedebeleid spoor 2</p>	<p>Schuldhulp WMO AWBZ Participatie Armoedebeleid spoor 2</p>

Bijlage 3. De Ketenpartners

Organisatie

Centrada
GGD Vangnet en Advies
Afdeling Werk, Inkomen en zorg

MDF sociaal raadsleden
MDF algemeen maatschappelijk
werk

IDO inloophuizen

IDO voedselbank

Concern voor werk

Leger des heils
Welzijn Lelystad

PIL

Kamers met kansen
ROC

Onderdeel schuldhulpverlening

Voorkomen huisuitzettingen
Voorkomen huisuitzettingen
Leenbijstand, bijzondere bijstand
kanspunt
Inkomenscheck
Psycho-sociale hulpverlening

Vindplaats / preventie, vroegtijdig
signaleren
Ondersteunen
schuldhulpverleningstraject
Schuldhulpverlening als onderdeel van
reintegratietraject
Aanpak schulden dak- en thuislozen
Signalering
Ambulante jeugdhulpverlening
Opstarten shv traject gedurende
gevangenschap
Schuldhulpverlening jongeren
Schuldhulpverlening jongeren

De ketenpartners overleggen eens per 4 weken onder leiding van de MDF.

Bijlage 4: Een samenvatting van de wet gemeentelijke schuldhulpverlening

Momenteel is de wet gemeentelijke schuldhulpverlening in de maak. Deze wet treedt in werking op 1 juli 2011. In dit wetsvoorstel is de plicht opgenomen voor gemeenteraden om in een beleidsplan Schuldhulpverlening te voorzien en dit plan periodiek te herijken.

Met dit wetsvoorstel beoogt het kabinet dat mensen van problematische schulden afkomen zonder in juridische procedures terecht te komen. Het is vaak het beste om schuldproblematiek 'minnelijk' via schuldhulpverlening op te lossen. Instemming van de schuldeisers is daarbij essentieel.

De wet moet leiden tot een effectievere aanpak van de schuldhulpverlening. Het is aan de gemeenteraad om vorm en inhoud van de dienstverlening te bepalen en een integraal beleidsplan voor schuldhulpverlening op te stellen. Op preventie gerichte activiteiten en nazorg om nieuwe schulden te voorkomen moeten deel uitmaken van dit plan.

De gemeenten krijgen de verplichting om in dit beleidsplan invulling te geven aan de volgende onderwerpen:

1. de gemeentelijke doelstellingen voor integrale schuldhulpverlening;
2. de beleidsacties voor de komende vier jaar, gericht op de vormgeving van integrale schuldhulpverlening;
3. welke resultaten zij wenst te behalen;
4. welke maatregelen worden genomen om de kwaliteit te waarborgen;
5. welke maatregelen gericht op preventie van schulden worden ondernomen;
6. de wijze waarop schuldhulpverlening wordt afgestemd op de situatie van de
7. verzoeker;
8. het maximale aantal weken wachttijd dat de gemeente nastreeft.

Er zijn geen bepalingen opgenomen over de kwaliteit van de schuldhulpverlening. De Branchevereniging van schuldhulpverlenende instellingen (de NVVK) en de instellingen zelf krijgen de ruimte om vanuit de sector werkende kwaliteitsnormen op te stellen. De regering doet een beroep op de sector om de kwaliteit te borgen via certificering.

In de wet wordt wel expliciet iets gezegd over de maximale wachttijd voor de klant. De tijd tussen aanmelding en intake mag maximaal vier weken bedragen. De regering gaat ervan uit dat de gemeenten in hun plan een korte wachttijd als uitgangspunt opnemen. Maar indien de termijn van 4 weken wordt overtreden, staat hier geen sanctie tegenover.

Aan de doorlooptijd worden geen eisen gesteld. De doorlooptijd is afhankelijk van de situatie van de klant. Het is niet mogelijk om die in de wet te bepalen. Wel wordt verwacht dat de gemeente de klant een globaal inzicht geeft in de verwachte doorlooptijd. Hierbij geldt de nadrukkelijke voorwaarde dat de klant meewerkt aan het schuldhulpverlenings- traject. De verplichtingen voor de klant moeten schriftelijk worden vastgelegd. In het wetsvoorstel is ook een algemene medewerkingsverplichting opgenomen. Daarnaast zouden schuldeisers binnen een redelijke termijn moeten reageren op verzoeken om informatie, daar tegenover staat dat de schuldeisers worden geïnformeerd over de voortgang van het traject.

De wet schrijft ondermeer voor dat de gemeente in haar beleidsplan vast legt op basis van welke individuele omstandigheden een natuurlijk persoon de toegang tot de schuldhulpverlening wordt ontzegd. Gemeentelijke schuldhulpverlening is in principe niet toegankelijk voor zelfstandigen met een nog functionerende onderneming. Als de onderneming niet levensvatbaar is, moet deze worden gestaakt. Daarna staat schuldhulpverlening wel open. De gemeente kan ook op basis van individuele omstandigheden besluiten een schuldenaar niet toe te laten tot de schuldhulpverlening. Bijvoorbeeld als deze persoon zich al vaker tot de schuldhulpverlening heeft gewend maar er verwijtbaar geen resultaat is geboekt. De regering wijst er echter op dat het van belang is vooral naar de mogelijkheden in de toekomst te kijken in plaats van naar het verleden van de schuldenaar. Tegen een beslissing van de gemeente om een schuldenaar wel of niet toe te laten tot de schuldhulpverlening staat bezwaar en beroep open. Dat was voorheen niet zo. Klachten kan de schuldenaar indienen via de klachtenprocedure van de NVVK3 of de klachtenprocedure van de gemeente Lelystad. Tegen een klacht is geen bezwaar mogelijk.

Bijlage 5. Uitvoeringsscenario's voor de wet Schuldhulpverlening: varianten 1, 2 en 3.

Variante 1: Uitgaan van de huidige structurele budgetten

Het aantal lopende trajecten bij MDF is maximaal 750. Als er gekozen wordt om dit aantal aan te houden dan zijn de gevolgen:

- Afstoten van lopende trajecten
- Geen nieuwe instroom mogelijk
- Ontslag voor 4 a 5 budgetconsulenten / coaches
- Een groter beroep op andere maatschappelijke organisaties

Het aantal lopende trajecten bij IDO is ongeveer 400. Als er gekozen wordt om dit aantal aan te houden, zijn de gevolgen:

- Afstoten lopende trajecten,
- geen nieuwe instroom mogelijk
- Aantal vrijwilligers verminderen
- Een groter beroep op andere maatschappelijke organisaties
- Afbouwen schuldhulpverlening aan cliënten voedselbank (bij deze groep is risico op armoede vergroot aanwezig, doordat hier veel niet-gebruikers van voorliggende voorzieningen bij zitten).

Algemeen geldende gevolgen van optie 1

- Preventie en nazorg worden beëindigd
- De hulpvragende cliënten zullen zwaardere problematiek kennen en de schulden zullen hoger zijn
- Er zullen meer huisuitzettingen plaatsvinden
- De gewenste maatschappelijke effecten worden niet gehaald met als gevolg veel meer zichtbare maatschappelijk ontwrichtende situaties, probleemgezinnen en kinderen in geestelijk beschadigende situaties die op latere leeftijd opnieuw een grote kans maken een negatief effect te hebben op de maatschappij door onzelfstandig burgerschap.

Financiering: 634.320 per jaar (is structureel beschikbaar)

Conclusie keuze voor variant 1:

Lelystad kan niet voldoen aan de nieuwe wet schuldhulpverlening.

Variante 2. Oplossing voor de korte termijn

Bij deze optie wordt uitgegaan van een tussenvariant, waarbij in Lelystad schuldhulpverlening niet aan ieder die dat nodig heeft kan worden aangeboden.

- Preventie- en nazorgaanpak worden gestopt
- De trajecten schuldhulpverlening worden selectief aangeboden aan mensen met een inkomen tot 100 % van de WWB norm. Hierdoor kan 29% van de aanvragers niet meer worden opgenomen in schuldhulpverlening (cijfers MDF).

- De consequenties hiervan zijn:
 - Verwachte wildgroei door de komst van particuliere schuldhulpverlening. Risico: kwaliteit schuldhulpverlening gaat omlaag, meer misstanden, mensen met schulden nog verder van huis. Regulering is dan noodzakelijk. Echter verharding van het traject door de commerciële omgeving doet het slagingspercentage geen goed. Juist de menselijke aanpak levert succes op.
 - Belangrijke maatschappelijk gewenste effecten worden niet gerealiseerd en kosten bij andere maatschappelijke instellingen zullen stijgen.
 - Uitgaande van de minimale capaciteit van 1750 cliënten per jaar betekent dit voor 507 cliënten dat schuldhulpverlening niet kan worden aangeboden. Het maximaal aantal lopende trajecten is dan 1243, waarbij zowel de MDF als het IDO cliënten moeten afwijzen.
 - MDF 943 trajecten: kosten 710.000
 - IDO 300 trajecten: kosten 100.000

Financiering
 810.000 nodig
 634.320 beschikbaar
 175.680 tekort

Conclusie keuze voor variant 2:
 De maximale wachttijd van 4 weken voordat een intake plaatsvindt, is niet meer te realiseren, waardoor Lelystad niet voldoet aan de nieuwe wet schuldhulpverlening.

Variant 3: Continueren huidige aanpak schuldhulpverlening

Bij deze variant is het uitgangspunt de huidige aanpak schuldhulpverlening in Lelystad, zoals deze in de afgelopen jaren is ontwikkeld. Hierbij is aandacht voor preventie, curatieve trajecten en nazorg. Naast de inzet van de structurele middelen zijn in de afgelopen jaren incidentele middelen ingezet welke beschikbaar werden gesteld door gemeente (bijzondere bijstand en algemene middelen) en rijk. Door deze middelen structureel te maken is het mogelijk het huidige schuldhulpverleningsniveau te handhaven.

Dit heeft de volgende financiële consequenties:

Doelgroep	Omschrijving	Kosten
jeugd	Programma voor Voortgezet Onderwijs, Speciaal Onderwijs en ROC om jongeren te wijzen op de effecten van schulden	48.000
allen	Voorkomen van huisuitzettingen in samenwerking met IDO, MDF, Centrada en GGD	30.000
senioren	Thuisadministratie, waarbij mensen in de thuissituatie geholpen worden hun financiële administratie op orde te brengen en houden, zodat zij langer zelfstandig kunnen blijven wonen.	42.000
totaal		120.000

Uitvoering	Omschrijving	kosten
MDF	1250 trajecten basis schuldhulpverlening 12,5 fte	937.500
IDO	400 trajecten basis schuldhulpverlening door vrijwilligers met professionele begeleiding, inclusief voedselbank	200.000
IDO	Inzet papieren brigade	30.000
IDO	Schuldhulpverlening aan mensen in detentie opnemen in basis schuldhulpverlening	10.000
MDF	Schuldhulpverlening aan dak- en thuislozen opnemen in basis schuldhulpverlening	30.000
MDF	Schuldhulpverlening aan jongeren	40.000
	TOTAAL	1.247.500

Uitvoering	omschrijving	kosten
MDF	Nazorgtrajecten	40.000
IDO	Nazorgtrajecten	20.000
Totaal		60.000

De kosten voor schuldhulpverlening bedragen dan voor

Preventie 120.000

Curatie 1.247.500

Nazorg 60.000

Totaal 1.427.500

Structureel beschikbaar 634.320

Tekort 793.180

Conclusie keuze voor variant 3:

Lelystad voldoet aan alle gestelde eisen van de nieuwe wet schuldhulpverlening, waarbij verdere ontwikkeling van schuldhulpverlening mogelijk blijft en de preventieve, curatieve en nazorg trajecten, aan ieder die dat nodig heeft, gratis beschikbaar blijven.

Bijlage 6: uitvoering MDF Schuldhulpverlening 2010-2011

Doelstelling MD Schuldhulpverlening

MDF Schuldhulpverlening heeft als doel particuliere huishoudens met problematische schulden op vrijwillige basis te helpen. Voorwaarde voor het slagen van de inzet van schuldhulpverlening is een actieve medewerking van de klant.

MDF Schuldhulpverlening levert diensten in het kader van het zogenaamde “minnelijke” traject, zoals schuldbemiddeling, schuldregeling, budgetbegeleiding en/of budgetbeheer. Tevens levert MDF Schuldhulpverlening diensten in het kader van het “wettelijke” traject (de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen, de WSNP) voor die situaties waarin een minnelijk traject niet mogelijk is. MDF Schuldhulpverlening draagt dan zorg voor de benodigde afgifteverklaring voor de Rechtbank. Bewindvoerders in dienst bij MDF kunnen door de Rechtbank worden toegevoegd zodat het WSNP-traject van start kan gaan. Voor een volledig overzicht van de diensten van MDF Schuldhulpverlening levert wordt u verwezen naar het stroomschema schuldhulpverlening dat deel uitmaakt van deze bijlage. Het stroomschema is een samenvatting van de definities van de diensten die beschreven zijn in de nota “Schuldhulpverlening geholpen”.

Productie normen

Voor de contractperiode 2010-2011 wordt uitgegaan van de volgende ingrediënten:

- 1 fulltime eenheid (FTE) werkt netto productief 1300 uur per jaar.
- MDF legt verantwoording af door inzicht te geven in het aantal hulpverleningstrajecten, uitgesplitst in de diensten zoals beschreven in de nota “Schuldhulpverlening geholpen”. De in deze nota genoemde normtijden worden gekoppeld aan de normtijd van 1300 netto besteden uren per FTE.

Informatieverstrekking

Naast de genoemde verantwoording in termen van producten en netto productieve uren zal MDF ten minste jaarlijks inzicht verschaffen in de karakteristieken van de cliëntpopulatie. Behalve deze jaarlijkse publicatie wordt al dan niet op verzoek van de subsidiënt ‘op maat’ inzicht verschaft zo vaak dat nodig is. Ook wordt ieder halfjaar een tussentijds productieoverzicht verstrekt aan de subsidiërende gemeenten.

Overzicht van diensten¹

In het stroomschema schuldhulpverlening zijn de diensten opgenomen zoals deze beschreven staan in de nota “Schuldhulpverlening geholpen”. De volgorde van de diensten in het schema komen overeen met de volgorde in het primaire proces van de schuldhulpverlening. In de schuldhulpverlening worden meestal verschillende diensten, in het door de cliënt te volgen traject, tegelijkertijd aangeboden. Een aantal diensten kan ook afzonderlijk van een regeling van schulden worden aangeboden.

Bij het maken van de omschrijvingen is uitgegaan van de gedragscode schuldregeling van de NVVK, de vereniging voor schuldhulpverlening en sociaal bankieren.

¹ Deze gegevens zijn overgenomen uit de nota ‘schuldhulpverlening geholpen’

Stroomschema schuldhulpverlening

<i>Dienst</i>	<i>Resultaat</i>
<p>1. Bureaudienst/spreekuur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Advies • Voorlichting over SHV-trajecten. • Inschatting SHV hulp ja/nee. • Indien Ja: motiveren voor hulp. • Formulieren set inkomsten/uitgaven/schulden meegeven. • Eventueel verwijzen voor inkomensreparatie of hulp bij invullen gegevens. • Noodhulp. • Consultatie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cliënt heeft antwoord op vraag. • Cliënt weet wat voorwaarden zijn voor schuldhulpverlening. • Cliënt weet waar hij verwacht wordt voor verdere hulp. • “Dreiging“ van maatregel tijdelijk weg • Consultant kan verder.
<p>1. a Pré-schuldhulpverlening</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inkomensreparatie. • Gegevens verzamelen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Alle voorliggende voorzieningen worden gebruikt. • Cliënt erkent schuldpositie. • Inkomsten, schulden en uitgaven op een rij.
<p>2. Intake</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Doornemen van complete gegevens inkomsten en schuldenpositie, en de achtergrond van schuldenproblematiek. 2. Ondertekening van hulpverleningscontract ja of neen. 3. Besluit nemen voor minnelijk traject (regeling of bemiddeling). 4. Of wettelijk traject, afgifte verklaring WSNP. 5. Of eenmalig adviesgesprek indien er geen schuldhulpverlening mogelijk is. 	<ul style="list-style-type: none"> • Schuldhulpverlening contract is ondertekend. • Cliënt door met Afgifte Verklaring WSNP. • Cliënt kan zelf verder.

Product	Resultaat
3. Schuldhulpverlening	
<p>3.1 Advies betalingsregeling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Berekening van betalingsregeling voor cliënten zonder complexe schulden. • Idem voor cliënten voor wie geen sanering, bemiddeling of WSNP mogelijk is. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cliënt heeft zicht op mogelijkheden zelf huishoudfinanciën te beheren en schulden te regelen. • Veiliggestelde primaire bestaansvoorwaarden.
<p>3.2. Schuldbemiddeling (meestal in combinatie met budgetbegeleiding en budgetbeheer) <i>Schuldsanering / minnelijk traject</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Op basis van bij de intake verkregen gegevens vaststellen van het vrij te laten bedrag van de cliënt. 2. Nagaan of schuldenpositie klopt. 3. Op basis van vrij te laten bedrag en overzicht van schuldeisers een plan opstellen, conform de gedragscode NVVK. 4. Dit plan doornemen met cliënt en aan schuldeisers communiceren. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cliënt gaat akkoord met rondkomen van vrij te laten bedrag voor 3 jaar. • Schuldeisers geven schuldbemiddeling op. • Schuldeisers gaan akkoord met voorstel. • Cliënt maakt gedurende 3 jaar de inkomsten boven het vrij te laten bedrag over naar de schuldhulpverlening. • De schuldhulpverlening reserveert dit bedrag voor de schuldeisers. • Na drie jaar wordt gereserveerde aflossingscapaciteit tegen finale kwijting pondsgewijs verdeeld over de schuldeisers. • Resultaat: cliënt na drie jaar vrij van schulden, kan weer over gehele inkomen beschikken.
<p>3.3. WSNP</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitvoering van het Wettelijk traject conform de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cliënt stort gedurende 3 jaar de inkomsten boven het vrij te laten bedrag op de boedelrekening (=reserveringsrekening). • Na drie jaar wordt het saldo pondsgewijs verdeeld over de schuldeisers, na aftrek van de kosten bewindvoering. • Cliënt heeft “schone lei” na drie jaar.

<i>Product</i>	<i>Resultaat</i>
4. Beheer van de huishoudfinanciën	
4.1 Budgetbegeleiding	
<ul style="list-style-type: none"> Op basis van het vrij te laten bedrag met de cliënt de huishoudfinanciën doornemen. 	<ul style="list-style-type: none"> Cliënt komt uit met inkomen.
Budgetbegeleiding kan als losse activiteit worden aangeboden. (Voorkomen problematische schulden)	
4.2 Budgetbeheer	
<ol style="list-style-type: none"> Cliënt maakt inkomsten over naar MDFI. <ul style="list-style-type: none"> In overleg met de cliënt wordt een budgetplan opgesteld. SHV reserveert voor cliënt de inkomsten boven het vrij te laten bedrag. Volgens het budgetplan worden voor de cliënt betalingen gedaan en leefgeld overgemaakt op de eigen rekening van de cliënt. 	<ul style="list-style-type: none"> Door betaling van vaste lasten zijn de primaire bestaansvoorwaarden veilig gesteld. Cliënt ontvangt leefgeld en komt rond van vrij te laten bedrag. Reservering voor aflossing aan schuldeisers is geregeld om het saldo na drie jaar pondsgewijs te verdelen over de schuldeisers tegen finale kwijting.
4.3 Beschermingsbewind	
	<ul style="list-style-type: none"> Cliënt staat onder "vrijwillige curatele" en kan alleen in overleg met bewindvoerder financiële transacties aangaan.
Budgetbeheer kan ook als apart product worden aangeboden.	
5.1 Preventie	
<ul style="list-style-type: none"> Inclusief toeleiding Voorlichting <ul style="list-style-type: none"> Algemeen (Publiciteit) (Lezingen, Cursussen) (Voor Doelgroepen) 	<ul style="list-style-type: none"> Verwijsmogelijkheden worden benut. Voorkomen van grote(re) problemen.
5.2 Beleidsadvisering	
<ul style="list-style-type: none"> Signaleren, netwerken en adviseren. 	<ul style="list-style-type: none"> Omgeving MDF is op de hoogte van knelpunten inzake opdracht afdeling schuldhulpverlening.


Bijlage 7: organisatie van schuldhulpverlening door MDF en IDO in Lelystad

In Lelystad bestaat schuldhulpverlening al jaren en de beleidskeuzes waar veel gemeenten nu voor staan zijn in Lelystad al gemaakt en doorgevoerd. Om hier een beeld van te krijgen noemen we er een aantal op en we vermelden de verdere huidige situatie:

- Schuldhulpverlening wordt uitgevoerd door het MDF en het IDO, Mensen met schulden kiezen zelf waar zij zich aanmelden. Maar het IDO en het MDF bepalen – in hun 2-wekelijkse overleg - wie waar een traject krijgt. Dat kan dus bij beide organisaties zijn.
- Eens per vier weken wordt het Integraal Schuldhulpverleningsoverleg gehouden. Hier zijn alle organisaties in Lelystad bij betrokken die met mensen met schulden (of potentiële cliënten) werken. Hier kunnen zij mensen aanmelden voor schuldhulpverlening en bepalen MDF en IDO samen wie de cliënt gaat helpen. Tevens wordt via dit overleg de voortgang van de trajecten bewaakt.
- Het MDF of het IDO schatten tijdens de aanmelding of er sprake is van meervoudige problematiek. Dan wordt een integrale intake uitgevoerd, waarbij de cliënt gesproken wordt door de afdeling schuldhulpverlening, maatschappelijk werk en sociaal raadslieden. Er ontstaat dan een volledig beeld en de hulpverlening kan op verschillende terreinen worden ingezet waardoor de kans op een nieuw duurzaam perspectief na het traject groter wordt.
- De inloophuizen van het IDO zijn een vindplaats van mensen in moeilijke financiële omstandigheden. Hier komen mensen die op zoek zijn naar hulp (op verschillende terreinen) voor een kopje koffie en een praatje. Ook wordt hier hulp geboden bij het lezen van brieven, invullen van formulieren en advies. Bij schulden wordt een afspraak gemaakt bij de afdeling schuldhulpverlening van het IDO.
- Er bestaat er een samenwerking met de Afrikaanse gemeenschap in Lelystad. Zij hebben spreekuren in het inloophuis Waterwijk en veel mensen worden doorverwezen voor schuldhulpverlening. In inloophuis de Open Veste komen veel mensen met psychische problematiek die hier geholpen worden met hun financiën en invullen van formulieren.
- Bij de komst van de voedselbank in Lelystad is er bepaald dat alle cliënten die hier gebruik van moeten maken, ook schuldhulpverlening moeten accepteren. In de afgelopen twee jaar is een toename waar te nemen waardoor nu ongeveer 300 gezinnen gebruik maken van de voedselbank.
- Beide organisaties werken nauw samen met de afdeling Werk Inkomen en Zorg van de gemeente. Er bestaan korte lijnen en de MDF vult een eventuele aanvraag bijzondere bijstand al helemaal in zodat de gemeente enkel nog de beschikking hoeft te sturen. Hierdoor wordt voorkomen dat de cliënt twee keer zijn verhaal moet doen en wordt uitgegaan van de expertise van de MDF. Dit levert een aanzienlijke tijdswinst op voor zowel de cliënt als de afdeling WIZ.
- De verantwoordelijkheid voor het traject ligt bij de schuldenaar en de schuldeiser. MDF/IDO en gemeente nemen geen verantwoordelijkheid over

voor het traject, het oplossen van schuldsituaties en het goed afronden van het traject.

- Schuldhulpverlening is in Lelystad zowel een manier om mensen economisch zelfstandig te laten zijn als een manier om participatie te bewerkstelligen.
- De gemeente Lelystad voert regie over schuldhulpverleningsbeleid en -uitvoering en regisseert en stuurt de samenwerking tussen de in het bovengenoemde schema van maatschappelijke organisaties betrokken bij mensen met schulden.
- Tot nu toe was de doelgroep voor schuldhulpverlening *iedereen die zich aanmeldt*. Tijdens de intakefase valt ongeveer 20% van de cliënten af, dit kan zijn doordat men zich bedenkt, een andere oplossing heeft gevonden of de moeite niet wil nemen de formulieren in te vullen en alle gegevens aan te reiken. Tijdens het curatieve proces bij het MDF wordt de hulpverlening gestopt als cliënten afspraken niet nakomen of niet op afspraken verschijnen. Binnen de normen van de professionele schuldhulpverlening zijn hierover afspraken gemaakt. In dergelijke gevallen kan het IDO als vangnet fungeren. Zij zijn niet aangesloten bij professionele verbanden en door de inzet van vrijwilligers kunnen zij meer tijd aan een cliënt besteden. Hierdoor kunnen zij meer pogingen doen om de cliënt te bereiken en te motiveren om het traject vol te houden. MDF en IDO hebben afspraken over het overdragen van dergelijke cliënten.
- Een schuldhulptraject duurt in de meeste gevallen 36 maanden.
- De nadruk ligt vooral op curatie van schulden. Dat proces voldoet bij het MDF aan de NVVK-norm. Het IDO volgt hetzelfde proces, maar is daarvoor niet gecertificeerd. Er wordt tijdens het curatieve traject veel aandacht geschonken aan het leerproces en aan gedragsverandering waarbij mensen met geld leren omgaan.
- Preventieve projecten zorgen voor extra aanmeldingen, echter door vroegsignalering zijn de schulden minder hoog en eenvoudiger aan te pakken. Vaak hoeft een traject dan ook geen 3 jaar te duren en heeft de budgetconsulent minder tijd nodig om het traject met de cliënt op orde te brengen. Hierdoor kunnen zij meer cliënten helpen.
- Nazorg wordt gedaan om terugval naar opnieuw een curatief traject te voorkomen. Er bestaat nu een terugval van ongeveer 30% (cijfers MDF).
- In Lelystad wordt geen gebruik gemaakt van een kredietbank. Hierdoor is er geen sprake van dubbele kosten (én een kredietbank én een schuldhulpverleningsorganisatie). Er wordt nauwelijks gebruik gemaakt van kredieten omdat het curatieve traject vooral gericht is op aflossen en afspraken maken met de schuldeisers en niet op het overnemen van de schuld door een instelling zoals een kredietbank. In andere gemeenten waar wel beide organisaties functioneren, verhoogt dit de kosten van schuldhulpverlening.

Onderwerp	Budgettaire aanpassing Armoedebeleid		
Portefeuillehouder	De Jager	Openbaar	
Programma Jaar	2011		
Programma	2.1 Iedereen doet mee		
Programma Onderdeel	2.1.2 Bieden van zorg		
Aan	College	Bijlagen	<input checked="" type="checkbox"/> Openbare bekendmaking vereist <input type="checkbox"/> Anders, nl.:
Registratie	 B11-12241		
Steller	M.W.P. Heestermans/J.Korf	Datum	9 maart 2011
Doorkiesnummer	278782	Ingekomen brief d.d.	
Afdeling	WIZ	Afkomstig van	

Parafen					
Afdelingshoofd	Medeparaaf Naam: Afd.:	Medeparaaf Naam: Afd.:		Gemeentesecretaris/ Algemeen directeur	
Besproken in directie		<input type="checkbox"/> nee	<input type="checkbox"/> ja, zie bijgevoegde opmerking		
AKKOORD			Besluit via A-procedure		
Horselenberg			Conform	Gewijzigd	Aangehouden
De Jager			Datum besluit: 29-03-2011		
Jacobs			Besluit via B-procedure		
Luchtenveld			Conform	Gewijzigd	Aangehouden
Fackeldey			Datum besluit: 05-04-2011		
Jansen			Agendanummer: IV-7		

Voorgesteld besluit:

1. In te stemmen met de in de nota voorgestelde budgettaire maatregelen tot aanpassing en aanscherping van het armoedebeleid.
2. De raad kennis te laten nemen van de onder punt 1 genoemde nota en de voorgestelde maatregelen te betrekken bij de integrale afweging van de Kadernota.
3. Het Participatieplatform te informeren.

Aanleiding en context:

Aanpassingen in het armoedebeleid zijn nodig om financiële tekorten vanaf 2011 te voorkomen. In de afgelopen vijf jaar is stevig ingezet op het voorkomen en bestrijden van armoede. Het armoedebeleid is succesvol gebleken door het niet-gebruik van voorzieningen tegen te gaan en door het opzetten van preventief beleid om (overerving van) armoede te voorkomen. Dit heeft in financieel opzicht geleid van een onderuitputting in voorgaande jaren, tot een overschrijding van de beschikbare middelen in 2010. Bij het opmaken van de jaarrekening 2010 bleek een tekort van € 522.000.

Het recht op individuele bijzondere bijstand is vastgesteld in artikel 35 van de Wet Werk en Bijstand, dit wetsartikel bevat tevens de mogelijkheid om categoriaal bijstand te verlenen, zoals de participatiebijdrage voor kinderen en ouderen (65+). De gemeente heeft beleidsruimte bij het vaststellen en aanscherpen van de randvoorwaarden voor het verlenen van bijzondere bijstand.

Gelet op het ontstane tekort worden in de bijgaande notitie voorstellen gedaan om de met de instrumenten gepaard gaande uitgaven in de pas te laten lopen met de in de begroting opgenomen beschikbare middelen. Bij de halfjaarrapportage van het concern wordt gerapporteerd of de genomen maatregelen toereikend zijn. Indien dit niet het geval is, worden aanvullende maatregelen voorgesteld. Deze notitie beperkt zich derhalve tot de inkomensondersteunende instrumenten van het armoedebeleid (spoor 2), spoor 1 betreft de preventieve kant. Voor alle duidelijkheid zij vermeld dat de gemeentelijke kwijtschelding hiervan geen onderdeel uitmaakt.

Beoogd effect:

Financiële ondersteuning kunnen blijven geven aan mensen die het (te) krap hebben om van een minimuminkomen rond te komen. De maatregelen hebben directe gevolgen voor de doelgroepen. De maatregelen leiden ertoe dat mensen minder ontvangen en meer zelf moeten betalen.

Argumenten:

Onder verwijzing naar de bijgaande notitie worden de volgende aanpassingen/aanscherpingen voorgesteld:

1. Reserveringsbeginsel: verwacht mag worden dat mensen sparen voor uitgaven die zijn te voorzien, en hiervoor ook hun spaargeld benutten. Daarom het vrij te laten vermogen voor de bijzondere bijstand verlagen naar voorbeeld van Capelle a/d IJssel: Voor gehuwden en alleenstaande ouders € 5.000 en voor alleenstaanden de helft van dit bedrag. Derhalve het reserveringsbeginsel strikt hanteren, de langdurigheidstoeslag beschouwen als voorliggende voorziening voor kosten die te voorzien zijn;
2. De langdurigheidstoeslag is bedoeld als tegemoetkoming in kosten die zijn te voorzien, vaststaat niet dat deze kosten ook daadwerkelijk worden gemaakt. Een verlaging van het percentage voor de hoogte van de langdurigheidstoeslag levert een aanzienlijke besparing op van € 90.000. De verordening langdurigheidstoeslag dient dienovereenkomstig te worden aangepast, daarbij wordt tevens een vereenvoudiging van de berekening van de langdurigheidstoeslag opgenomen;
3. De participatiebijdrage voor ouderen (65+) halveren, de bijdrage wordt € 45, gezien het relatief hoge besteedbare inkomen in verhouding tot alle andere minimahuishoudens;
4. Aan minimahuishoudens geen participatiebijdrage meer verstrekken voor kinderen in de leeftijd tot 4 jaar die niet schoolgaand zijn, omdat dit niet mag volgens artikel 35 van de Wet werk en bijstand. De participatiebijdrage tevens verlagen van € 200 naar € 175;
5. Het collectieve aanvullende pakket is toereikend voor de meeste zorgkosten, daarom in principe geen bijzondere bijstand meer verstrekken voor zorg- en medische kosten;
6. Maatregelen om meer leenbijstand terug te ontvangen, door maximering van bijzondere bijstand voor inrichtingskosten en door de verlenging van de aflostermijn van 3 naar 5 jaar. Voordeel hiervan is dat het maandelijkse aflosbedrag wordt verlaagd voor leenbijstand voor verstrekkingen die in totaal lager zijn dan 3.000 euro. Tevens wordt een gunstig effect gerealiseerd op de begrotingspost dubieuze debiteuren, naar verwachting is dit effect minimaal € 250.000.

Financiële aspecten:

Kostensoort	Maatregel	Financieel effect
Bijzondere bijstand	het vermogen boven een vastgestelde grens telt mee bij aanvragen voor bijzondere bijstand. Voor gehuwden en alleenstaande ouders wordt dit bedrag voortaan € 5.000 en voor alleenstaanden € 2.500. het reserveringsbeginsel strikt hanteren bij voorzienbare kosten, langdurigheidstoelage als voorliggende voorziening	€ 55.000
Langdurigheidstoelage	percentage terug brengen van 35% naar 25% van de geldende bijstandsnorm	€ 90.000
Participatiebijdrage 65+	de participatiebijdrage voor mensen ouder dan 65 jaar halveren	€ 46.000
Participatiebijdrage kinderen tot 18 jaar	niet meer verstrekken aan gezinnen met kinderen van 0-4 jaar, dit is strijdig met artikel 35 WWB	€ 100.000
	voor schoolgaande kinderen verlagen van € 200 naar € 175	
Collectieve ziektekostenregeling en aanvragen bijzondere bijstand ziektekosten	ziektekosten in principe niet meer vergoeden	€ 127.000
Individuele bijzondere bijstand en bijzondere bijstand voor inrichtingskosten en duurzame gebruiksgoederen	duurzame gebruiksgoederen niet langer à fonds perdu verstrekken	€ 50.000
Financiële transacties	aflostermijn van 3 naar 5 jaar	PM
Totaal		€ 468.000

Kanttekeningen:

Uit de eerste resultaten van de armoedemonitor 2011 blijkt dat de doelgroep goed wordt bereikt met het gevoerde beleid. Er dient een slag om de arm te worden gehouden t.a.v. het effect van de maatregelen, omdat aanvragen voor bijzondere bijstand individueel worden beoordeeld en niet mogen worden afgewezen omdat het budget niet toereikend is. Bij de halfjaarrapportage van het concern wordt daarom gerapporteerd of de maatregelen toereikend zijn. Indien dat niet het geval blijkt, volgt een voorstel met aanvullende maatregelen.

Communicatie:

De beoogde aanpassingen van het armoedebeleid bekend maken door middel van een persbericht.



Publicatie

AANPASSING REGELINGEN BIJZONDERE BIJSTAND

Als gemeente vinden we het belangrijk dat iedereen mee kan doen. Als iemand al lang een laag inkomen heeft, kan het lastig zijn om bijvoorbeeld te betalen voor de sport- of muziekclub van de kinderen of om een nieuwe koelkast te betalen. Er zijn verschillende regelingen die ervoor zorgen dat dat toch mogelijk is. Er zijn echter steeds meer mensen die een beroep moeten doen op deze regelingen. Tegelijk moeten gemeenten flink bezuinigen, onder andere omdat de bijdragen vanuit de rijksoverheid teruglopen. Lelystad heeft een overschrijding van ruim een half miljoen euro op deze begrotingspost. Het college kiest er echter voor om deze regelingen te behouden en het succesvolle armoedebeleid voort te zetten. Het college heeft wel besloten een aantal bedragen en een aantal voorwaarden aan te passen.

De aanpassingen

- De participatiebijdrage voor ouders om bijvoorbeeld de sport- of muziekclub te betalen van hun kind is niet langer € 200,- per kind per jaar, maar € 175,- per kind per jaar. Bovendien geldt de regeling vanaf nu voor kinderen tussen de 4 en 18 jaar (in plaats van 0 - 18 jaar).
- De participatiebijdrage voor mensen ouder dan 65 jaar wordt gehalveerd van € 90,- naar € 45,- per jaar.
- De aflostermijn voor leenbijstand gaat van drie naar maximaal vijf jaar.
- Het vermogen boven een vastgestelde grens telt mee bij aanvragen voor bijzondere bijstand.
- De normen voor de hoogte van de verstrekkingen voor inrichtingskosten worden aangepast.
- De langdurigheidstoeslag wordt verlaagd van 35% naar 25% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm.

Dubbelingen eruit

Een aantal dubbelingen is uit de regels gehaald. Voorheen kon iemand die wegens omstandigheden een nieuwe woninginrichting kreeg, bijvoorbeeld ook aanspraak maken op de witgoedregeling. Dat kan nu niet meer. De participatiebijdrage voor ouderen (65+) wordt bijvoorbeeld verlaagd vanwege het relatief hoge besteedbare inkomen van deze doelgroep in verhouding tot andere minimahuishoudens in Lelystad. Lelystad zit landelijk gezien nog steeds hoog met de participatiebijdrage voor kinderen. Landelijk is dit bedrag gemiddeld € 150,- per kind per jaar. Lelystad verstrekt € 175,-.

Ook met deze aanpassingen kunnen mensen in hun basis voorzien als dat echt nodig is en blijft meedoen mogelijk.

.

Voorstel budgettaire aanpassing armoedebeleid Lelystad

Datum : 16 maart 2011

Van : afdeling WIZ/ Jan Korf

1.1 Aanleiding

In de afgelopen vijf jaar is stevig ingezet op het voorkomen en bestrijden van armoede. Het armoedebeleid is succesvol gebleken door het niet-gebruik van voorzieningen tegen te gaan en door het opzetten van preventief beleid om (overerving van) armoede te voorkomen. Het recht op bijzondere bijstand is vastgelegd in de Wet werk en bijstand en de gemeente heeft beleidsvrijheid in het bepalen van de randvoorwaarden voor de verstrekking van bijzondere bijstand. Bijzondere bijstand is een open eindregeling. Aanvragen voor bijzondere bijstand dienen individueel te worden getoetst. Een aanvraag mag niet worden afgewezen op grond van het feit dat het budget ontoereikend is. Na jaren van onderuitputting van het budget voor bijzondere bijstand, zien wij vanaf 2009 een aanzienlijke toename van de verstrekkingen.

Om te voorkomen dat als gevolg van de succesvolle aanpak in deze tijd van laagconjunctuur extra middelen nodig zijn, bevat deze notitie maatregelen om budgettair in de pas te blijven lopen. Het financiële effect van de maatregelen voor het komend jaar is berekend op basis van de situatie van 2010. De maatregelen hebben directe gevolgen voor de doelgroepen. De maatregelen leiden ertoe dat mensen meer zelf moeten betalen. Per maatregel wordt het besparingsbedrag geschat. Hierbij oog houdend voor een gepaste versoering, de doelmatigheid van de verstrekkingen en het bereik van de doelgroep¹. Het is immers de bedoeling om het succesvolle armoedebeleid overeind te houden.

1.2 Volumeontwikkeling

Door de economische recessie is er een aanzienlijke toename van het aantal mensen dat een beroep doet op bijstand voor levensonderhoud:

Procentuele volumeontwikkeling bijstandsuitkeringen:

2005	2006	2007	2008	2009	2010
-1%	-13%	-19%	-5%	16%	10%

In de uitgaven voor de bijzondere bijstand zien wij het volgende gebeuren:

- het aantal aanvragen neemt sterk toe, door de ontwikkeling van het volume aan bijstandsuitkeringen, maar ook door een beter bereik van de doelgroep;
- de hoogte van de uitgaven neemt toe, ook het gemiddelde bedrag per ontvanger;
- het aantal mensen met problematische schulden neemt aanzienlijk toe.

¹ recent is bekend geworden dat de verstrekking van de participatiebijdrage aan kinderen tot 4 jaar feitelijk niet mag volgens artikel 35 van de WWB, hierin staat vermeld dat het moet gaan om schoolgaande kinderen.

In financieel opzicht was steeds sprake van een onderuitputting van de budgetten in voorgaande jaren. Nu blijkt een overschrijding van de geraamde middelen in 2010. Bij het opmaken van de jaarrekening 2010 is een onvoorzien tekort geconstateerd van € 522.000 voor het armoedebeleid.

1.3 Beleidsinzet en financieel perspectief

Lelystad volgt sinds 2009 een tweesporenbeleid in de bestrijding van armoede (beleidsnota "Meedoen is Mogelijk). Spoor 1 is gericht op preventie. Lelystad geeft prioriteit aan het bieden van kansen. Voorop in het beleid staat het voorkomen dat kinderen in een achterstandspositie terecht komen. Veel maatregelen zijn genomen, zoals gratis naar de peuterspeelzaal voor de allerkleinsten (2-4 jaar). Spoor 2 van het gemeentelijk armoedebeleid is gericht op inkomen. Parallel hieraan is er een gemeentelijk verstrekkingenpakket in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning.

Achterliggende gedachte van deze notitie is om flankerende maatregelen gericht op preventie, zoals de participatiebijdrage voor ouders met kinderen, zoveel mogelijk in tact te laten. Anderzijds is het de bedoeling om te komen tot een aanzienlijke versobering van de verstrekkingen, onder meer door de nadruk te leggen op de noodzaak om zelf te sparen voor kosten die worden voorzien. Het is de bedoeling om met deze maatregelen te bereiken dat de uitgaven zo mogelijk in de pas lopen met de begrote middelen. Bij de halfjaarrapportage 2011 wordt gerapporteerd of de maatregelen toereikend zijn, mocht dit niet het geval zijn, dan volgt een voorstel met aanvullende maatregelen.

Totaaloverzicht voorgestelde maatregelen:

Kostensoort	Maatregel	Financieel effect
Bijzondere bijstand	het vermogen boven een vastgestelde grens telt mee bij aanvragen voor bijzondere bijstand. Voor gehuwden en alleenstaande ouders wordt dit bedrag voortaan € 5.000 en voor alleenstaanden € 2.500. het reserveringsbeginsel strikt hanteren bij voorzienbare kosten, langdurigheidstoelage als voorliggende voorziening	€ 55.000
Langdurigheidstoelage	percentage terug brengen van 35% naar 25% van de geldende bijstandsnorm	€ 90.000
Participatiebijdrage 65+	de participatiebijdrage voor mensen ouder dan 65 jaar halveren	€ 46.000
Participatiebijdrage kinderen tot 18 jaar	niet meer verstrekken aan gezinnen met kinderen van 0-4 jaar, dit is strijdig met artikel 35 WVB voor schoolgaande kinderen verlagen van € 200 naar € 175	€ 100.000
Collectieve ziektekostenregeling en aanvragen bijzondere bijstand ziektekosten	ziektekosten in principe niet meer vergoeden	€ 127.000
Individuele bijzondere bijstand en bijzondere bijstand voor inrichtingskosten en duurzame gebruiksgoederen	duurzame gebruiksgoederen niet langer à fonds perdu verstrekken	€ 50.000
Financiële transacties	aflostermijn van 3 naar 5 jaar	PM
Totaal		€ 468.000

2. Gemeentelijke beleidsvrijheid voor bijzondere bijstand

2.1 Beleid

Uit de eerste gegevens van onderzoek en de benchmarkgegevens blijkt dat Lelystad een in vergelijking tot andere gemeenten een groter gebruik heeft van de bijzondere bijstand. Dit beleid is aangezet in 2006 en geïntensiveerd vanaf 2009 om het bereik te vergroten, met onder meer:

- Op aanvraag: verstrekking van duurzame gebruiksgoederen à fonds perdu aan langjarige minimahuishoudens;
- verhoging van de participatiebijdrage voor ouderen (65+) van € 45 naar € 90;
- verhoging van de participatiebijdrage voor kinderen tot 18 jaar van € 100 naar € 200;
- verhoging van de grens vanaf waar de draagkracht (= de eigen bijdrage) wordt berekend van 110% tot 120%;
- Verstrekking van leenbijstand in plaats van verwijzing naar Stadsbank voor kredietaanvragen.

Verderop in de notitie wordt een aantal voorstellen gedaan voor maatregelen die leiden tot een versobering van het beleid.

2.2 Draagkracht

De gemeente bepaalt zelf met welke middelen (inkomen en vermogen) rekening wordt gehouden bij het vaststellen van de draagkracht voor het recht op bijzondere bijstand. De doelgroepcategorie voor de bijzondere bijstand zijn huishoudens met een netto inkomen tot 120% van de geldende bijstandsnorm. Voor inkomens boven de grens van 120% is er een draagkrachtberekening van 35% voor het meerdere boven de norm. De draagkracht wordt berekend per jaar. Voor de langdurigheidstoeslag én voor woonkosten geldt in principe 100% van de norm, met voornoemde draagkrachtberekening.

De gemeente mag de periode voor de draagkrachtberekening en de hoogte van de draagkrachtpercentages zelf vaststellen. Ook mag de gemeente vaststellen vanaf welk inkomen de draagkracht wordt berekend. Dit was eerder 110% van de bijstandsnorm, dit werd op 1 januari 2009 120% van de norm. Hiermee werd de eigen bijdrage verlaagd. Lelystad hanteert de gebruikelijke periode van 12 maanden en een draagkrachtpercentage van 35%.

Het ziet er naar uit dat het Rijk het draagkrachtpercentage voor het inkomen vanaf 2012 zal vaststellen op maximaal 110%. Naar schatting gaat het bij 25% van alle aanvragen om huishoudens die behoren tot de categorie 105-120%. Nader onderzoek is nodig naar het effect van het terugbrengen van het percentage van 120% naar 110%, zowel voor de begroting van de directe kosten als de indirecte kosten (uitvoering).

Voorstel: nog geen wijzigingen aanbrengen omdat het effect niet kan worden overzien, landelijke regelgeving wordt tegemoet gezien.

2.3 Reserveringsbeginsel

Uit rechtspraak blijkt dat de gemeente bij het beoordelen van aanvragen voor bijzondere bijstand rekening mag houden met het reserveringsbeginsel: dit houdt in dat mensen moeten sparen voor kosten die zij kunnen voorzien, zoals de vervanging van huisraad. Per aanvraag wordt een afweging gemaakt van de individuele noodzaak, waarbij ook nadrukkelijk gekeken wordt naar de eigen verantwoordelijkheid van de aanvrager. De reserveringscapaciteit bedraagt in beginsel 6% (= de huidige maandelijkse aflossingsnorm) van de van toepassing zijnde bijstandsnorm inclusief vakantiegeld, vermeerderd met 50% van het verschil tussen het inkomen en deze bijstandsnorm.

Voorstel werkinstructie op uitvoeringsniveau:

- Wanneer het inkomen minimaal gelijk is aan het van toepassing zijnde bijstandsniveau, wordt de aanvrager geacht te hebben kunnen reserveren voor de bijzonder noodzakelijke kosten waarvoor bijzondere bijstand wordt aangevraagd. Huisraad heeft bijvoorbeeld een bepaalde levensduur, dus vervangingskosten zijn te voorzien.
- De langdurigheidstoeslag wordt voortaan ook beschouwd als voorliggende voorziening bij aanvragen bijzondere bijstand voor inrichtingskosten en overige kosten die kunnen worden voorzien.

2.3 Vermogensvrijlating

Het vrij te laten vermogen voor zowel de algemene bijstand als de bijzondere bijstand is op dit moment € 10.960 voor gehuwden en alleenstaande ouders en € 5.480 voor alleenstaanden, dit is gelijk aan de vermogensvrijlating voor de algemene bijstand.

Het is gebruikelijk dat mensen sparen voor onvoorziene kosten, het is dan ook redelijk om, wanneer enig vermogen aanwezig is, mensen zelf in de noodzakelijke kosten voorzien. Dit ook vanwege de eigen verantwoordelijkheid van de betrokkenen.

Voorstel: het vrij te laten vermogen voor de bijzondere bijstand te verlagen, naar voorbeeld van Capelle a/d IJssel: Voor gehuwden en alleenstaande ouders € 5.000 en voor alleenstaanden de helft van dit bedrag.

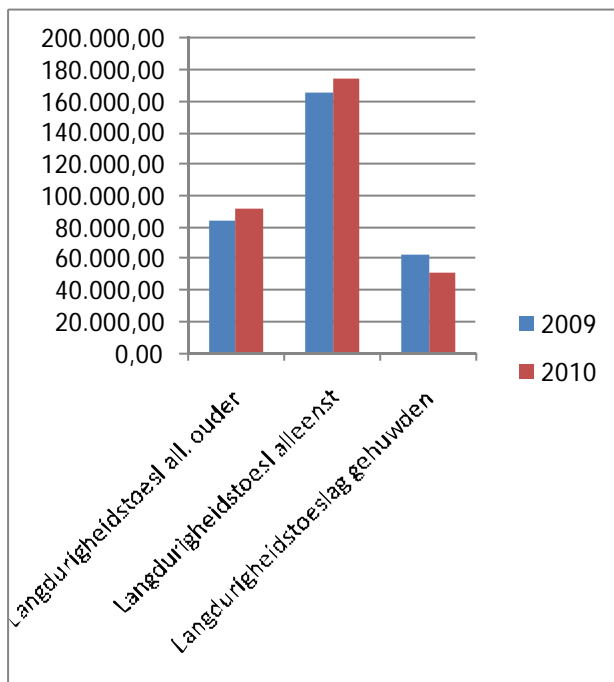
Voorstellen samengevat:	Financieel effect:
<i>- het reserveringsbeginsel strikt hanteren</i>	€ 25.000
<i>- langdurigheidstoeslag als voorliggende voorziening</i>	€ 30.000
<i>- het vermogen boven een vastgestelde grens telt mee bij aanvragen voor bijzondere bijstand. Voor gehuwden en alleenstaande ouders wordt dit bedrag voortaan € 5.000 en voor alleenstaanden € 2.500</i>	PM

3. Categoriele regelingen

3.1. Langdurigheidstoeslag

De langdurigheidstoeslag is in het leven geroepen om mensen die langdurig van een minimuminkomen moeten rondkomen te ondersteunen. De regeling werd eerder uitgevoerd door het Rijk en is in 2009 gedecentraliseerd naar de gemeenten. De tegemoetkoming is bedoeld voor kosten waarvan aangenomen wordt dat deze zich na een lange periode met een minimuminkomen voordoen, zoals vervangingsuitgaven.

Ontwikkeling uitgaven langdurigheidstoeslag 2009-2010:



De gemeente Lelystad hanteert voor de langdurigheidstoeslag een referentieperiode van 36 maanden en voor de hoogte ervan 35% van de geldende bijstandsnorm. Het blijkt nu een hele klus om het inkomen over de voorliggende 36 maanden te berekenen, omdat dit per maand moet gebeuren. Dit zal overigens vanaf 2012 vereenvoudigen, omdat naar verwachting de uitkeringen dan worden gebruteerd.

De langdurigheidstoeslag mag met terugwerkende kracht worden aangevraagd. Op basis van rechtspraak is de periode maximaal 5 jaar, waarin aanspraken jegens de overheid geldend mogen gemaakt. Het is wenselijk dit te formaliseren. Daarnaast kan op uitvoeringsniveau de berekeningssystematiek vereenvoudigd worden.

Een afweging die wellicht leidt tot een besparing is om de referteperiode te verlengen van 36 maanden naar 60 maanden. Dit betreft hooguit 8% van de doelgroep en levert een te gering financieel effect op in verhouding tot de uitvoeringskosten die hiermee samenhangen. Ook laat een verkennende studie van de Inspectie Werk en Inkomen (oktober 2010) zien dat Lelystad niet uit de pas loopt met de referteperiode voor de langdurigheidstoelage, 80% van de gemeenten hanteert een referteperiode van 3 jaar.

Uit onderzoek blijkt dat het bereik van de langdurigheidstoelage goed is: in totaal 690 huishoudens vragen de toelage aan, terwijl de doelgroep wordt geschat op 1586 personen, een bereik van 43,5%.

Voorstel: Het verlagen van de langdurigheidstoelage van 35% naar 25% leidt ertoe dat het inkomensondersteunende effect enigszins vermindert, maar het levert een aanzienlijke besparing op. Hiertoe zal de verordening langdurigheidstoelage aangepast moeten worden.

Voorstel:	Financieel effect:
- <i>Percentage terug brengen van 35% naar 25% van de geldende norm</i>	€ 90.000

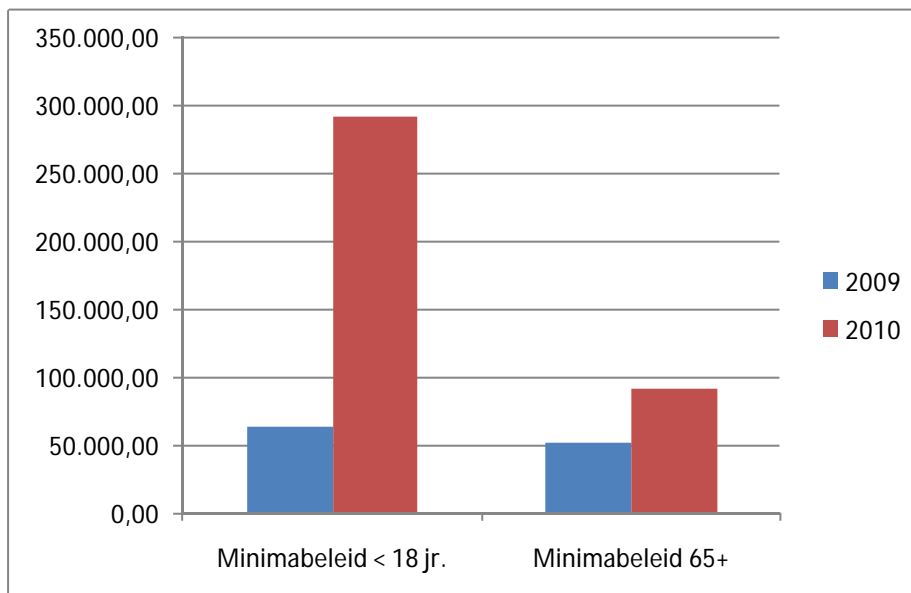
3.2. Minimabeleid: participatiebijdragen

Huishoudens met kinderen tot 18 jaar met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm kunnen in Lelystad een beroep doen op de participatiebijdrage voor kinderen. Hiermee kunnen kinderen meedoen aan activiteiten gericht op sport en cultuur. De regeling is laagdrempelig, en omdat het een categoriale voorziening betreft, hoeven de uitgaven niet te worden verantwoord.

Uit onderzoek blijkt dat de helft van de doelgroep wordt bereikt. Kenmerken van de huishoudens die gebruik maken van de bijdragen: 44% heeft een WWB-uitkering. Ruim 51% is éénoudergezin.

Naast de bijdrage voor kinderen heeft Lelystad ook een participatiebijdrage voor ouderen (65+).

Ontwikkeling uitgaven minimabeleid 2009-2010:



3.2.1 Participatiebijdrage kinderen tot 18 jaar

De participatieregeling voor kinderen tot 18 jaar heeft een behoorlijk bereik onder de doelgroep. Kinderen van 0-4 jaar behoren op dit moment ook tot de doelgroep van de regeling. Dit blijkt strijdig te zijn met de wet, artikel 35 WWB, hierin staat dat het moet gaan om gezinnen met schoolgaande kinderen.

Het bedrag dat per kind wordt verstrekt is 200 euro. Dit blijkt aan de hoge kant in vergelijking met andere gemeenten, waar 150 euro gebruikelijk is. De bijdrage wordt ingezet voor sportactiviteiten en culturele activiteiten, zoals muziekles.

De ontwikkeling van de uitgaven:

jaar	Kosten
2009	€ 64.000
2010	€ 292.000

Wanneer ervoor gekozen wordt het bedrag te verlagen naar 150 euro, levert dit een besparing op van € 80.000. Echter de vraag is of dit gewenst is. Uit onderzoek blijkt dat alleenstaande ouders en meerpersoons huishoudens met kinderen op 100% van bijstandsniveau een laag tot negatief vrij besteedbaar inkomen hebben.

Voorstel: naar verwachting is een bedrag van € 175 voldoende om een kind te laten meedoen, dit is een verlaging van € 25.

Voorstel:	Financieel effect:
- geen participatiebijdrage meer verstrekken aan gezinnen met kinderen van 0-4 jaar, dit is strijdig met artikel 35 WWB	€ 60.000
-participatiebijdrage voor schoolgaande kinderen tot 18 jaar verlagen naar € 175	€ 40.000

3.2.2 Participatiebijdrage 65+

De participatiebijdrage voor ouderen is ingevoerd om meedoen voor ouderen mogelijk te maken. De participatiebijdrage geldt vanaf 2006 en is in 2009 verhoogd van 45 naar 90 euro. In 2010 zijn in totaal 731 aanvragen ontvangen, waarvan 97 van gehuwden. Een positieve ontwikkeling is dat dankzij de communicatiestrategie (flyer met boemerang kaartje) het bereik van ouderen met een laag inkomen aanzienlijk is vergroot, terwijl zij verder relatief weinig gebruik maken van bijzondere bijstand.

De ontwikkeling van de uitgaven:

jaar	Kosten
2009	€ 53.000
2010	€ 92.000

Uit onderzoek blijkt dat de referentiegemeenten Alkmaar, Leeuwarden en Zaanstad geen participatieregeling hebben voor ouderen. In de armoedemonitor is eerder gerefereerd aan het kabinetsbeleid, dat sinds enkele jaren erop is gericht om ouderen (65+) via de inkomstenbelasting te ondersteunen. Alleenstaanden en echtparen 65+ blijken hierdoor relatief gezien een hoger vrij besteedbaar inkomen te hebben dan andere huishoudens, dit geldt ook voor de langjarige minima.

Bij ongewijzigd beleid nemen de uitgaven verder toe, gezien de verwachte bevolkingsontwikkeling in Lelystad van mensen ouder dan 65 jaar van 11% in 2010 naar 17% in 2020.

Voorstel: De participatiebijdrage voor ouderen (65+) halveren, gezien het relatief hogere vrij besteedbare inkomen van deze doelgroep in vergelijking tot andere minimahuishoudens. Voorgesteld wordt om de communicatiestrategie te handhaven, en ouderen op deze manier voortaan ook te attenderen op de mogelijkheden van bijzondere bijstand.

Voorstel:	Financieel effect:
- <i>De participatiebijdrage voor mensen ouder dan 65 jaar halveren</i>	€ 46.000
- <i>toename aanvragen bijzondere bijstand</i>	- PM

3.4 Zorgkosten

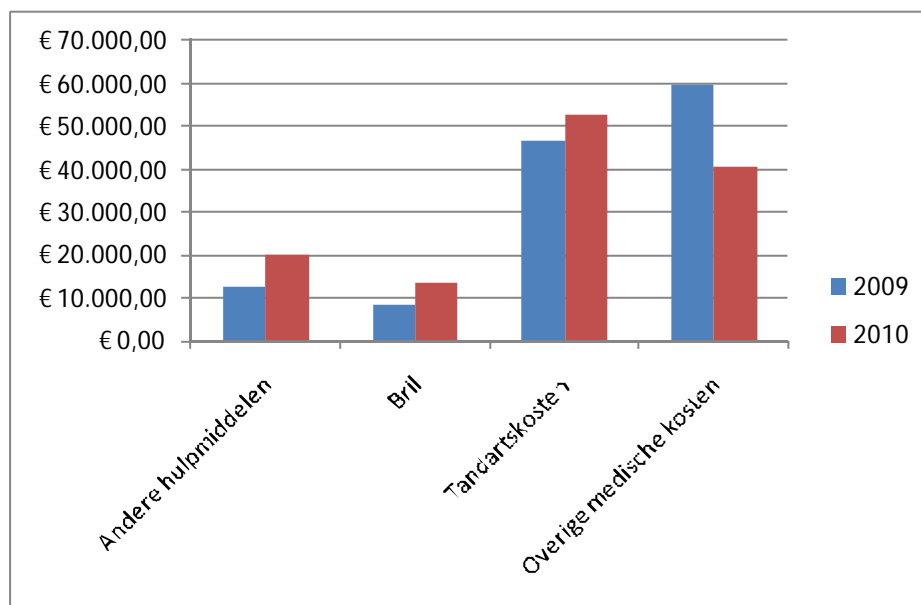
De collectieve aanvullende zorgverzekering (CAZ) is er voor mensen met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Het voordeel van de CAZ voor deelnemers is dat de vergoedingen rechtstreeks worden uitgekeerd door de zorgverzekeraar. Het gaat hierbij om Zilveren Kruis/Achmea of Menzis. Het vergoedingenpakket van deze zorgverzekeraars is behoorlijk: zo wordt een korting geboden op de basispremies op de aanvullende verzekeringen. Voor het vrijwillige eigen risico is geen bijstand mogelijk. Voor verstrekkingen waarvoor de gemeente anders bijzondere bijstand zou hebben betaald, geldt de collectieve aanvullende zorgverzekering (CAZ), dit werd voorheen het gemeente extra pakket genoemd. Hiervoor wordt maandelijks € 5,40 per deelnemer betaald. Dit wordt aan het eind van het jaar verrekend met de werkelijk door de verzekeraar vergoede kosten. Het voordeel voor de gemeente is dat de uitvoering is uitbesteed aan de zorgverzekeraar, de regeling wordt bovendien als klantvriendelijk ervaren door de mensen. Er wordt op grote schaal gebruik van gemaakt.

De gemeentelijke uitgaven aan de CAZ zijn als volgt:

CAZ	2009	2010
Gemeentelijke bijdrage	€ 245.000	€ 202.000

Naast de voornoemde uitgaven voor ziekte kosten wordt ook bijzondere bijstand verleend.

Ontwikkeling uitgaven bijzondere bijstand 2009-2010:



Totaal	2009	2010
Bijzondere bijstand ziekte kosten	€ 128.000	€ 127.000
Aantal aanvragen	623	575

Het aantal aanvragen voor bijzondere bijstand voor ziektekosten neemt licht af, het gemiddelde bedrag neemt enigszins toe.

Een gehoord geluid is het opheffen van de collectieve regeling vanaf 2012, enerzijds vanwege de keuzevrijheid die mensen moeten hebben, anderzijds vanwege de kosten. De gevolgen hiervan zijn op dit moment echter niet te overzien: het is zelfs aannemelijk dat afschaffing juist leidt tot een toename van de kosten en tot aanzienlijk meer druk op de uitvoeringsorganisatie. Al met al is meer onderzoek nodig naar de gevolgen en de effecten van te nemen besluiten.

Voorstel: Terughoudendheid zal worden betracht bij de verstrekking van bijzondere bijstand voor ziektekosten. Mensen kunnen via een belastingaangifte geld terugvragen voor zorgkosten bij de belastingdienst. Daarnaast biedt de collectieve aanvullende verzekering (CAZ) voldoende mogelijkheden voor de vergoeding van de meest voorkomende kosten, zoals brillen, lenzen en tandarts.

Voorstel	Financieel effect:
- <i>Ziektekosten in principe niet meer vergoeden</i>	€ 127.000

4. Individuele bijzondere bijstand

4.1 Bijzondere bijstand voor inrichtingskosten en duurzame gebruiksgoederen

De verstrekkingen voor bijzondere bijstand voor inrichtingskosten en duurzame gebruiksgoederen (witgoed, woninginrichting en stoffering) zijn in 2010 gestegen van 600.000 euro naar 860.000 euro. Het gaat hierbij veelal om leenbijstand. De bedragen, die voor inrichtingskosten zijn aangevraagd, variëren van 3.000 euro tot 13.000 euro. Opvallend is het aandeel alleenstaanden (52%) dat bijzondere bijstand aanvraagt voor inrichtingskosten. De praktijk is dat leenbijstand in 3 jaar wordt afgelost, waarna het resterende bedrag wordt kwijtgescholden.

Het aantal aanvragen voor bijstand voor inrichtingskosten is in één jaar tijd bijna verdubbeld:

jaar	Aantal aanvragen	Kosten
2009	262	€ 600.000
2010	518	€ 860.000

Waarvan totale kosten voor inrichtingsgoederen van huishoudens met langdurigheidstoeslag:

Huishoudens met langdurigheidstoeslag	Kosten 2009	Kosten 2010
LDT alleenstaanden	€ 15.000	€ 47.000
LDT gehuwden	€ 5.000	€ 22.000
LDT all. ouder	€ 20.000	€ 32.000
Totaal	€ 40.000	€ 101.000

De langdurigheidstoeslag is bedoeld als tegemoetkoming in de kosten van vervangingsuitgaven. Bovenstaand voorbeeld geeft aan dat desondanks nog veel uitgegeven wordt aan inrichtingskosten voor huishoudens met langdurigheidstoeslag.

Aantal aanvragen voor inrichtingskosten gegroepeerd:

Kosten	2009	2010
Minder dan € 500	64	116
€ 500-€ 1.000	28	94
€ 1.000-€ 3.000	54	77
€ 3.000-€ 5.000	21	47
Meer dan € 5.000	45	70

De inrichtingskosten boven de € 5.000 zijn aanzienlijk toegenomen, het is van belang om deze uitgaven in elk geval terug te dringen. Het is mogelijk om een woning voor een meerpersoons huishouding (2 volwassenen en 2 kinderen) voor een bedrag van ongeveer € 5.000 in te richten. Voor personen die korter dan 3 jaar een uitkering hebben wordt leenbijstand verstrekt voor duurzame gebruiksgoederen en andere inrichtingskosten. Mede gezien de economische waarde van de verstrekkingen, is het reëel om niet langer verstrekkingen à fonds perdu te doen aan personen die 3 jaar of langer een inkomen op bijstandsniveau hebben. Om volledige terugbetaling te bevorderen kan de aflostermijn worden verlengd naar maximaal 5 jaar. Zo wordt het maandelijks af te lossen bedrag gemiddeld lager bij kosten minder dan € 3000 en hierdoor beter te dragen door de betrokkenen. Overigens, voor mensen in de WSNP geldt dat zij geen geld mogen lenen, aan hen mag maximaal 1500 euro om niet worden verstrekt voor inrichtingskosten.

Ter illustratie: volgens de NIBUD normen gaat het bij woninginrichting om:

- witgoed (koelkast, wasmachine, fornuis/kookplaat), gemiddeld 1000 euro;
- computer en printer, gemiddeld 500 euro;
- kosten van stoffering, gemiddeld 2000 euro.

Op uitvoeringsniveau zal het reserveringsbeginsel nadrukkelijk worden gehanteerd, waarmee ook een daling van de verstrekkingen moet worden bereikt.

Voorstel: voor alle overige inrichtingskosten wordt voortaan 50% van de NIBUD normen gehanteerd, omdat men al deze goederen tweede hands kan aanschaffen. De gemiddelde inrichtingskosten komen daarmee uit op maximaal 5000 euro.

Voorstellen	Financieel effect:
<i>Wijziging maximale hoogte verstrekking volledige inrichtingskosten</i>	PM
<i>Aflostermijn van 3 naar 5 jaar (financieel effect voor verstrekkingen boven de € 3.000)</i>	PM²

² het financieel effect is dat ongeveer € 180.000 minder afgeboekt hoeft te worden op dubieuze debiteuren

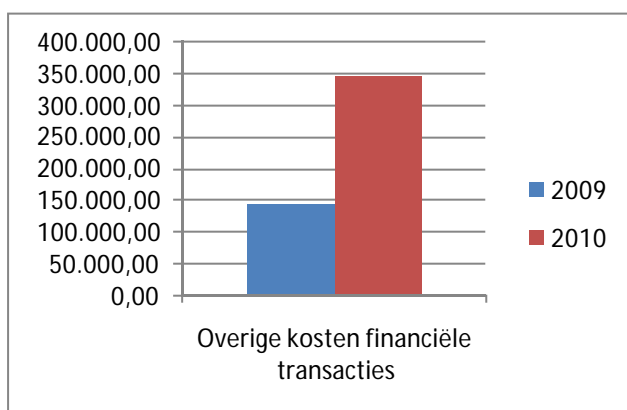
4.2 Overige kosten financiële transacties

De post financiële transacties bevat kostensoorten die variëren van kosten voor bewindvoerders in samenhang met schuldsanering tot uitgaven die samenhangen met het voorkomen van huisuitzetting en afsluiting van gas, water en licht.

De uitgaven voor financiële transacties zijn in één jaar tijd gestegen van 143.000 euro in 2009 naar 346.000 euro in 2010. Dit wordt veroorzaakt door:

- een toename van de kosten van bewindvoerders (schuldhelpverlening) van 75.000 euro in 2009 naar 220.000 euro in 2010. Voor deze kosten is de gemeente verplicht bijzondere bijstand te verlenen indien er sprake is van een gerechtelijk besluit in het kader van de Wet schuldsanering natuurlijke personen. Hierop kan derhalve niet worden bespaard. Overigens, de gemeente hanteert hiervoor de vaste tarieven die hiervoor gelden overeenkomstig de vergoedingenlijst zoals vastgesteld door het Landelijk Overleg van Kantonrechters.

- een toename van aanvragen leenbijstand voor huurschulden (dreigende huisuitzetting) en voor bijvoorbeeld schulden in verband met het voorkomen van afsluiting van gas, water en licht. Een stijging van 68.000 euro in 2009 naar 126.000 euro in 2010.



Er is geen mogelijkheid om te besparen op de kosten van bewindvoerders, omdat jurisprudentie uitwijst dat de gemeente verplicht is om deze kosten te vergoeden.

Voorstel: Voor alle overige financiële transacties waarvoor leenbijstand wordt verstrekt de aflostermijn eveneens verlengen van 3 naar 5 jaar.

Voorstel inzake financiële transacties:	Financieel effect:
Aflostermijn voor huurschulden en schulden inzake nutsvoorzieningen verlengen van 3 naar 5 jaar	PM ³

³ * het financieel effect is dat ongeveer € 70.000 minder afgeboekt hoeft te worden op dubieuze debiteuren